

LETO XXII. Stev. 219

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 4-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

Bodimo vedno zvesti svetlim tradicijam

delavskega gibanja in revolucionarnega boja, ki je ustvaril novo Jugoslavijo

Včerajšnje proslave ob 20-letnici stavke tekstilnih delavcev Slovenije v Kranju se je udeležilo nad 40.000 ljudi. — 20. avgust - praznik tekstilnih delavcev Slovenije

Kranj, 16. septembra. Ze več dni pred današnjim slavljenjem je bil Kranj v svečanem razpoloženju. Po mestu in okolici so se razlegale revolucionarne delavske in partizanske pesmi. Vsebinsko obeležje proslave pa so napovednovalje rdeče proletarske zastave, s katerimi je bil preplavljen ves Kranj z okolico.

Današnji dan se je zbudil v prekrasnem sončnem jutru. Od zgodnjih jutranjih ur so se premikale proti prireditvenemu prostoru na Rupi reke ljudi. Točno ob deseti uri je predsednik pripravljalega odbora Mirko Zlatnar odprl zborovanje in pozdravil udeležence zborovanja iz vseh krajev Slovenije ter navzoče goste: člana Izvršnega komiteja CK ZKJ in pokrovitelja proslave Franca Leskoška-Luko, organizacijskega sekretarja CK ZKS Vido Tomšičevo, člana CK ZKJ Borisa Zihlerja, podpredsednika Ljudske skupščine LRS Ferda Kozaka, podpredsednika Izvršnega sveta LRS Viktorja Avblja, sekretarja glavnega odbora SZDL Slovenije Franca Kimovca-Žigo, predsednika Zveze sindikatov Slovenije Janka Rudolfa, člana Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije Pepco Kardelj, generalnega podpolkovnika Karanovića, predsednika Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije Ivana Regenta, sekretarja Zveznega odbora sindikatov tekstilcev Jovana Zigića in druge.

Pred govorom je pokrovitelja Franca Leskoška-Luko pozdravila v imenu tedanjih stavkajočih tekstilcev tovarišica Anka iz Tkanič. Nadvse prisrčen prizor pa je bil, ko so ga pozdravili pionirji Slavki Okornovi, ki je imela pripravljeno zanj tako velik šopek, da ga je komaj nosila, je brž

pomagala: »Ti ga bom pa hitro jaz vzela, da ne boš tako težko držala.« Potem je tov. Leskošek opravil predsednika republike maršala Tita, ki se proslave osebno ni mogel udeležiti. Udeležencem proslave je prebral njegovo pismo, ki ga prinašamo na drugem mestu.

Govor Franca Leskoška-Luke

Preden je potem tovariš Leskošek oživil spomin na veliko stavko tekstilnih delavcev Slovenije pred dvajsetimi leti ter tedanje zgodovinske okoliščine, je pozdravil udeležence proslave in v imenu Centralnega komiteja ZKJ in Izvršnega sveta Jugoslavije in naglasil potrebo, da se v podobnih obletnic, zlasti sedaj, ko je delavski razred gospodarstvo izredno razvilo, posebej spominjamo, da ne utonejo v pozabo. Nato je dejal:

Tekstilna industrija je bila v stari Jugoslaviji med vsemi panogami najbolj favorizirana industrija. Inozemski kapitalisti so pravilno računali, da jim bo gospodarsko nerazvita Jugoslavija nudila velike možnosti in omogočila velike dobičke. Zato so si izbrali Jugoslavijo, iz gotovih razlogov pa v njej Slovenijo. Za gradnjo tekstilne industrije. Domačega kapitala ni bilo, in še ta, kolikor ga je bilo, ni pokazal nobene iniciative. Zato je država napore inozemskega kapitala za izgradnjo tekstilne industrije podpirala v gospodarski in finančni politiki. Država je uvoz strojev in surovin oprostila plačanja carine. Z visokimi carinami pa je zaščitila tekstilne izdelke.

V Sloveniji, kjer se je tekstilna industrija najbolj razvila, je bilo v njej leta 1926 zaposlenih 5000 delavcev, leta 1930 že 9000, leta 1933 pa 15.000 delavcev in delavk. Ob carinski zaščiti in iniciativi inozemskega kapitala se je tekstilna industrija tako razvila, da je leta 1936 zalagala že 70 odstotkov domačega trga s tekstilnimi proizvodi.

Inozemski kapitalisti so prišli v Jugoslavijo samo zato, ker jim je stara Jugoslavija omogočila uvoz strojev, cenen nakup zemljišč za gradnjo tovarn, dala davčne olajšave in omogočila izkoriščanje cenejših delovne sile. Tovarne niso bile moderno zgrajene. Delovni pogoji so bili v razmahu tovarn vedno slabši. V Sloveniji je vladala v tem pogledu prava anarhija. Mezde so se gibale od 1,50 do 4 din na uro. V nekaterih tovarnah pa celo manj dinar na uro. Osemurnega

delovnega časa se skoraj nikjer ni izvajalo. Grobo se je kršilo socialno zakonodajo, higienske razmere so bile pod vsako kritiko. Varnostne naprave v obratih so bile nezadostne. Posebno poglavje pa je bilo razmerje nadzornega osebja, večinoma inozemcev, do delavstva. Sikane, kazni in odpusti so bili na dnevnem redu. Takratne pritožbe delavstva, ki so prihajale na strokovne organizacije in Delavsko zbornico, kažejo žalostno sliko razmer in delovnih odnosov, ki so bili v tekstilni industriji. Tekstilno delavstvo je bilo, glede na socialno pripadnost, v ogromni večini kmečki proletariat, ki ga zemlja ni mogla preživljati. Ta množica je bila zaradi tega razredno nezavedna in jo je bilo težavno organizirati, tako da je bilo kapitalistom lahko, da so jo toliko časa nesramno izkoriščali.

Ljudsko gibanje za kruh in svobodo dobiva čedalje bolj revolucionarne oblike

Velika gospodarska kriza po letu 1929 je do temelja potresla gospodarstvo raznih držav, med temi tudi staro Jugoslavijo. Ta kriza je najbolj prizadela delavstvo in široke ljudske množice. Zavladala je brezposelnost in siromaštvo. Te siromašne množice so vedno glasneje zahtevale kruh in pravico in se organizirale v borbo proti nosilcem tega krivičnega gospodarskega in političnega sistema. Gospodarskim krizam so sledile še politične krize.

Tenka plast nosilcev tega izkoriščevalskega sistema, ki se je čutila ogrožena, je organizirala proti ljudstvu fašistična in podobna gibanja in jih podprla v borbi za politično oblast. Tako je v raznih državah nastal fašizem.

Povsod, kjer se reakcija ni posrečilo zatreti svobodnega političnega življenja, so nastajale enotne fronte delavstva in srednjih slojev za obrambo proti fašizmu in s programom socialnih in gospodarskih zahtev v korist delovnega ljudstva. Leto

1936 je poteklo v znamenju ostrih socialnih napetosti, v znamenju borbe med frontami ljudstva in reakcije.

V teh bojih je delovno ljudstvo v svetu doseglo nekoliko velikih uspehov. 16. februarja 1936 je v Spaniji zmagala »Fronte popular« nad monarhokapitalističnim blokom. Nekaj mesecev potem je francosko ljudstvo iz-

reklo zaupanje programu »Ljudske fronte«, ki je šla v volilni boj med drugim z geslom »Borba proti 200 privilegiranim družinam« in pri volitvah zmagala. V maju 1936 je francosko delavstvo sprožilo val strokovnih gibanj za izboljšanje svojega položaja.

Evropske reakcije se je lotil paničen strah, ker je to ljudsko gibanje za kruh in svobodo dobivalo vedno bolj revolucionarne oblike. Jugoslovanska in slovenska reakcija je doživela svoj polom, ko je v majskih volitvah 1935 ogromna večina delavskega in kmečkega ljudstva izrekla nezaupnico predstavnikom šestjanuarskega režima.

Priprave na mezdni boj tekstilnega delavstva Slovenije

Nov stavkovni val v Sloveniji se je začel v letih 1933—1934, ko

Postavili se bomo po robu

vsem poskusom Velike Britanije in Francije, da bi poslali v prekop ladje s svojimi piloti

London, 16. sept. (AFP). Egipt ne namerava sodelovati z novim združenjem uporabnikov Sueškega prekopa in se bo postavil po robu vsem poskusom Velike Britanije in Francije, da bi poslali v prekop ladje s svojimi piloti. To je izjavil predsednik Naser v intervjuju londonskemu tedniku »Sunday Dispatch«. Naser je dalje rekel, da bi temu združenju bolj pristojalo ime združenje za vojno napoved. Egiptovski predsednik je v intervjuju obdržal tudi ZDA, da so Egiptu zarile nož v hrbet s tem, da so preklicale obljubljeno finančno pomoč za izgradnjo Asuanskega jezua, medtem ko je Dulles, čeprav je Eisenhower izjavljal, da želi mir, svetoval sprejem načrtov, ki bi privedli do vojne.

je Komunistična partija že postavila solidne postojanke v Ursovih sindikatih in postavljala partijske zveze z borbenimi delavci v sindikalnih organizacijah; ko je začela osvobajati sindikate oportunističnega vpliva in vodstva.

Z razvojem stavk rudarjev, kovinarjev, lesnih delavcev, grafičarjev, tramvajskih uslužbenec in drugih je rasel borbeni polet delavcev sploh. Niti preganjanje režima, niti oportunistično vedenje desničarskih elementov v sindikatih ni moglo ustaviti borbenega poleta delavskih množic. Stavke so bile ostre, zavzemale so poleg ekonomskega tudi politični značaj — za demokracije pravice. Silen porast množičnih akcij, ki jih je organizirala naša Partija, je pokazal Celjski zlet delavskega kulturnega društva »Svobode« junija 1935. Manifestacija desetisočev (Nadaljevanje na 2. strani)

PETI DAN OBISKA INDONEZIJSKIH DRŽAVNIKOV

Dr. Sukarno spet v Beogradu

Dopoldne si je na letališču v Batajnici ogledal razne vrste jugoslovanskih letal, nato pa opazoval polete jadralnih in motornih letal — Svečanega kosila v rezidenci dr. Sukarna se je udeležil tudi predsednik Tito

Beograd, 16. sept. (Tanjug). Predsednik indonezijske republike dr. Ahmed Sukarno se je davš s spremstvom vrnil v Beograd, potem ko je obiskal Sarajevo, Zenico in Zagreb.

Na železniški postaji so ga sprejeli podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, predsednik Ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, člana Zveznega izvršnega sveta Moma Marković in Avdo Humo, načelnik generalštaba JLA generalpolkovnik Ljubo Vučković, državni podsekretar za zunanje zadeve Srdja Prica in generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan.

Na trgu pred železniško postajo je predsednik Sukarno pozdravila množica ljudi.

Predsednik Sukarno je dopoldne ob desetih obiskal vojaško letališče v Batajnici. Ogledali si je razne tipe jugoslovanskih letal

in razstavo letalskega preizkuševalnega centra, zatem pa je opazoval polete raznih tipov jadralnih in motornih letal.

Podpredsednik Letalske zveze Jugoslavije Sakota je prosil predsednika Sukarna, naj pošlje v letalski center v Vršcu skupino fantov in deklet, ki se zanimajo za letalstvo. Indonezijskemu predsedniku je tudi izročil darila Letalske zveze Jugoslavije.

Predsednik Sukarno se je zahvalil za topel sprejem in darila ter obljubil, da bo prihodnje leto poslal v Vršac skupino indonezijskih mladincev. Na poti od Beograda do Batajnice in nazaj so predsednika pozdravili desetisoči prebivalcev Beograda, Zemuna in Batajnice.

Predsednik Sukarno je priredil danes v svoji rezidenci na De-

dinju svečano kosilo, na katerem je bilo okrog sto povabljenecv. Z jugoslovanske strani so bili na kosilu predsednik republike Josip Broz Tito, predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksander Ranković in Svetozar Vukmanović s člani Sveta, predsednik Ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić in mnogi drugi zvezni ter republiški funkcionarji, javni in kulturni delavci.

Predsednik Sukarno je zvečer obiskal predsednika Tita in njegovo soprogo na njenem domu, kjer je bil gost na privatni večerji. Ob tej priložnosti je predsednik Tito izročil darila dr. Sukarnu in njegovi soprogi.

Potični razgovori na Dedinju

Dopoldne je prišlo v dvorcu na Dedinju do razgovorov med jugoslovanskimi in indonezijskimi predstavnikmi.

Izmed jugoslovanskih predstavnikov so se razgovorov udeležili državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, državni podsekretar za zunanje zadeve Srdja Prica in generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan.

Od indonezijskih predstavnikov so na razgovorih sodelovali zunanji minister Ruslan Abdugani, indonezijski veleposlanik v Beogradu Sudarsono, načelnik kabineta predsednika republike dr. A. K. Pringodigdo in načelnik tiskovnega oddelka zunanega ministrstva Suvito Kusumuyudadgo.

Jutri popoldne bo podpisan skupni dokument o razgovorih vodilnih državnikov Indonezije in Jugoslavije. Strokovnjaki in funkcionarji obeh dežel so danes sestavljali osnutek tega dokumenta.

Današnji program

Predsednik Sukarno bo v ponedeljek dopoldne odpotoval za ladjo »Krajina« v Smederevo,

kjer bo obiskal sadjarsko-vinogradniško združenje. Enote rečnega ladjevja Jugoslovanske vojne mornarice bodo na Donavi med Beogradom in Smederevom defilirale mimo ladje »Krajina«.

Predsednik Ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić bo priredil visokemu gostu na čast v villi »Zlatni breg« svečano kosilo.

Po povratku v Beograd si bo predsednik Sukarno ogledal Institut za jedrsko znanost »Boris Kidrič« v Vinči.

Zvečer bo indonezijski veleposlanik g. Sudarsono priredil sprejem ob bivanju predsednika Sukarna v Jugoslaviji.

VREMENSKA NAPOVED

za ponedeljek, 17. septembra

Pretežno jasno. Zjutraj po kotlinah megla. Temperatura ponoči med 3 in 6, v Primorju 15, čez dan do 24 stopinj Celzija.

STANJE VREMENA

Področje visokega zravnega pritiska, ki se razprostira od Grönlanda, preko Atlantika in Srednje Evrope do Črnega morja, nad alpskimi predeli in Karpati močno slabi, nad naše kraje pa doteka topel zrak.

Spomin na eno izmed slavnih obdobij iz zgodovine našega delavskega gibanja naj da nove ustvarjalne moči za nadaljnjo izgradnjo socializma

(Nadaljevanje s 1. strani)

je v svojem veličastnem političnem poletu presegla vsa pričakovanja. To je bila odločna manifestacija delavskega razreda za sindikalno in politično enotnost.

V tej revolucionarni periodi je bilo v Sloveniji leto 1936 zaostritev ekonomskih borb med delom in kapitalom eno najbolj razgibanih let po svetovni vojni. Samo od 1. januarja do 30. septembra tega leta je bilo v Sloveniji 48 mezdnih gibanj, med temi 29 stavk.

V tej periodi se je začela tudi mezdna borba tekstilnih delavcev, ki je bila tako po številu delavstva, ki je sodelovalo v njej, kakor po ostrih oblikah, ki jih je stavka zavzela, ena izmed največjih sindikalnih borb v zgodovini slovenskega delavstva.

Tekstilno delavstvo Slovenije se je že jeseni 1935 začelo pripravljati na mezno borbo in so delegati iz raznih tovarn na konferenci v Mariboru postavili svoj Centralni tarifni odbor iz predstavnikov delavskih strokovnih organizacij.

15.000 delavcev in delavke je zahtevalo povišanje svojega ekonomskega položaja. 15.000 delavcev je postavilo svoje zahteve po kolektivni pogodbi, povišanju plač, osemurnem delovnem času in ureditvi znošnih delovnih odnosov. Dne 11. julija 1936 je bil predlog kolektivne pogodbe poslan podjetnikom in banki upravi z namenom, da se čimprej razpiše pogajanja.

Dne 14. avgusta 1936 je bila na banki upravi prva razprava med zastopniki industrije. Podjetniki osnutka kolektivne pogodbe niso odklonili iz taktičnih razlogov, pač pa so začeli razpravo zavlačevati in so rekli, da nikakor ne smatrajo takojšnjo rešitev za potrebno. Zato do stvarnih pogajanj sploh ni prišlo. Ker so priprave za osnutek kolektivne pogodbe trajale deset mesecev zaradi oportunističnega odnosa strokovnih organizacij do delavskih zahtev, je to podjetnikom omogočilo in dalo dovolj časa, da se tudi oni dovolj pripravijo za borbo proti delavcem.

Kakor je bilo pričakovati, so podjetniki šli v protiofenzivo s tem, da so začeli zniževati akordne postavke in podaljševati delovni čas, kar je delavstvo zelo razburjalo. Delavstvo je smatralo to kot negativen in izživalen odnos do svojih predloženih zahtev.

Ker so strokovne organizacije videli resnost položaja in veliko razburjenje med delavstvom, so sklicale zborovanja v Kranju, Celju in Mariboru, da bi obvestile delavstvo o zavlačevanju pogajanj. Sicer so na zborovanjih vsi govorniki iz Centralnega tarifnega odbora poskušali pomiriti delavstvo s tem, da so naglašali zahtevo po takojšnjih pogajanjih.

Zborovanje v Kranju 10. avgusta je potekalo v velikem razburjenju. Delavstvo je zastopalo stališče, da ne bo izbiralo sredstev za obrambo svojih interesov. Stavka sicer ni bila sklenjena, ker je delavstvo zaradi dolge priprave in oportunističnega stališča v mezdni borbi izgubljalo zaupanje v Centralni tarifni odbor in ker je vedelo iz izkušnje drugih stavk, da je stavka učinkovita samo takrat, kadar je nenadna, kompletna in ostra. V delavskih borbah je zato do stavkovnih akcij prišlo največkrat mimo vodstev stro-

kovnih organizacij in proti volji oficijalnih voditeljev Ursovih, krščanskih in narodnih sindikatov. Delavstvo je v njegovih upravičenih borbah vodila Komunistična partija.

Stavke tekstilnih delavcev so imele razredno politični značaj

Dne 20. avgusta ob 13. uri je izbruhnila stavka v Kranju. Delavci so zasedli tovarno, prevzeli ključne, telefone in pisarne, postavili stavkovne straže in izvolili stavkovne odbore ter organizirali kuhinje. Stavka se je razširila v nekaj dneh tudi na druge tovarne v Ljubljani, Škofji Loki, Celju, Mariboru in Trzinu.

Kako so tekla potem pogajanja za kolektivno pogodbo in kaj se je med tem časom dogajalo — o tem ne bi tu mnogo govorili, ker je to prikazano na vaših razstavah in napisano v brošuri. V pojasnilo bi omenil, da sta bila povsod ves čas, dokler je trajala stavka, red in disciplina. Organizacija življenja v posameznih obratih je bila v rokah izvoljenega stavkovnega odbora. Ti odbori so izdajali delavstvu točna navodila, kako se naj ravna v stavki.

Simpatije velikega dela javnosti so bile na strani delavstva. To se je pokazalo ne le v veliki moralni in materialni podpori ostalih delavcev, ki so s pristranim denarjem podpirali delavce v stavki, temveč tudi kmetje, obrtniki in nekateri mali trgovci, ki so dali stavkajočim materialno podporo. Ta podpora je manifestirala enotnost delovnih ljudi, delavca, kmeta in poštenih plasti srednjih slojev. Ta enotnost je imela v narodnoosvobodilni vojni tako odločilen pomen.

Delavci so v stavki spoznali svoje prijatelje. Strokovne organizacije in Centralni tarifni odbor so ves čas stavke in pred njo zastopali oportunistično stališče. Ovirali so in preprečevali, da bi se stavka razvila na vsa podjetja, preprečevali generalno

stavko tekstilnih delavcev in razbijali v hudi borbi skovano enotnost delavstva s tem, da so silili stavkajoče delavce, naj zapustijo zasedene tovarne. V tem so uspeli tako, da so naposled delavci imeli zasedeni samo še 2 tovarni v Kranju. Tako so omogočili in olajšali banu Natačenu krvavi napad na delavstvo v kranjskih tovarnah, ki ni hotelo zapustiti tovarne, dokler ne bi njihova borba dosegla uspeha.

Stavka je imela strogo razredno politični značaj. To je bil oster boj med delavci in kapitalisti in reakcionarnimi oblastniki. Bil je boj za ekonomske in politične pravice. Ta boj je bil tako oster, da so se morali pokazati v pravi luči ne samo podjetniki in njihovi pomagači, ampak tudi oblast. Vsa druga sredstva so jim odpovedala in morali so z nasiljem in orožjem nad goroke delavce. Tako je bila sicer stavka s silo zlomljena, toda delavstvo je iz nje izšlo kot moralni zmagovalec in z veliko izkušnjo, da se boj za ekonomske zahteve mora povezati z bojem za ljudsko oblast, za revolucijo.

Stavka — velika šola ljudskih množic

Stavka je imela ogromen politični pomen, saj je potresla kapitalistični red v Jugoslaviji, pa tudi ekonomske zahteve in enotne kolektivne pogodbe s tarifnimi določbami bi drugače ne dosegli. Velika tekstilna stavka je bila tudi velika šola ljudskih množic. Največ so pridobili delavci, vplivala je pa tudi na vse ostale sloje. Skovala se je fronta s kmeti in srednjimi sloji. Na čelu tej fronti je vse bolj stopal delavski razred pod vodstvom svoje Komunistične partije in se pripravljal, da bo popeljal vse delovno ljudstvo v revolucionarno borbo za osvoboditev.

Mnogo voditeljev stavke in borbene delavce in delavke smo srečali kasneje na vodilnih mestih tudi v narodnoosvobodilni

borbi, v ljudski revoluciji in danes na prvem mestu v izgradnji socializma. Vsi so se hrabro borili v vojni, kakor tudi danes na svojih delovnih mestih. Tu bi posebej hotel poudariti borbenost in zavednost delavci, ki so jo v tem boju dokazale. Skupaj s svojimi delavskimi tovariši so se junško borile za pravice delavskega razreda, za zmago delovnega ljudstva. Mnogi delavci in delavke, poznani iz te stavke, so

Gostje na slavnostni tribuni med proslavo na Rupi

žrtvovali v narodnoosvobodilni borbi svoje življenje in svobodo.

Ko so udeleženci proslave z enominutnim molkom počastili spomin padlih borcev-tekstilcev, je tovariš Leskošek ugotovil, da je velika stavka tekstilnih delavcev pred dvajsetimi leti, ki je bila povezana z bojem delavskega razreda Jugoslavije in vsega sveta, pokazala ogromno politično moč delavskega razreda in moč njegove vodilne sile — Komunistične partije, ki je pod njenim ožeklenim vodstvom lahko pozneje začel zmagovito narodnoosvobodilno borbo.

Delavci, ki so bili avangarda v revoluciji, avangarda v socialistični izgradnji, ki so ogromno žrtvovali za doseg naših dosedanjih uspehov, morajo v vseh organih družbenega upravljanja aktivno delovati. Množično aktivno sodelovanje delavcev v upravljanju ne razširja samo množične baze upravljanja, temveč razširja in utrjuje tudi socialistično zavest vsakega posameznika in s tem

ima Jugoslavija v mednarodni areni, kot posledni borec za mir in enakopravne odnose med narodi. Potem pa je dejal: Pot revolucije, pot dosedanje izgradnje in pot naše afirmacije v svetu ni bila lahka. Vam je to dobro znano, ker ste vi in vse delovno ljudstvo velik del tega nosili na svojih plečih in so za to bile potrebne ogromne žrtve. Ob spominu na eno izmed slavnih obdobij iz zgodovine našega delavskega gibanja, ob spominu na dvajsetletnico tekstilne stavke v Sloveniji razmislimo o prehojeni poti in o rezultatih te poti v korist in srečo delovnega ljudstva. Ta spomin naj da nove ustvarjalne moči za nadaljnjo izgradnjo socializma, za blaginjo in srečo vseh naših narodov, za mir in bratstvo vseh narodov sveta!

Po govoru tovariša Leskoška je podpredsednik OLO Kranj Ivan Bertonec prebral predlog pozdravne brzojavke tovarišu Titu, v kateri je rečeno, da ga kot prvega borca za delavske pravice pozdravlja nad 40.000 udeležencev proslave in ki obznanjuje, da ga ni med njimi. »Uspehi, ki smo jih dosegli pri razvijanju delavskega in družbenega upravljanja v zadnjih letih, nam dokazujejo, da je pot, po kateri stopamo, pravilna in nas to navdaja s ponosom ter bomo s še večjo voljo in z vsemi silami ta razvoj pospešili,« zaključuje brzojavka, ki so jo udeleženci z navdušenjem sprejeli.

Pozdravno brzojavko so poslali tudi republikanemu odboru sindikata tekstilnih in usnjarskih delavcev Slovenije. V njej predlagajo, naj bi 20. avgust postavili za dan tekstilnih delavcev Slovenije.

Ob zaključku proslave je Pepca Jež prebrala predlog OLO Kranj, s katerim se ljudski odbor obvezuje, da bo s pomočjo družbenih in političnih organizacij iz vse Slovenije 20. avgusta leta 1957 postavil v Kranju osrednji spomenik kot spomin na veliko tekstilno stavko leta 1936.

Popoldne so bile različne kulturne in športne prireditve. Nastopali so Svobode, prosvetna društva in Partizani iz vse Slovenije. Kr.

ima Jugoslavija v mednarodni areni, kot posledni borec za mir in enakopravne odnose med narodi. Potem pa je dejal:

Pot revolucije, pot dosedanje izgradnje in pot naše afirmacije v svetu ni bila lahka. Vam je to dobro znano, ker ste vi in vse delovno ljudstvo velik del tega nosili na svojih plečih in so za to bile potrebne ogromne žrtve. Ob spominu na eno izmed slavnih obdobij iz zgodovine našega delavskega gibanja, ob spominu na dvajsetletnico tekstilne stavke v Sloveniji razmislimo o prehojeni poti in o rezultatih te poti v korist in srečo delovnega ljudstva. Ta spomin naj da nove ustvarjalne moči za nadaljnjo izgradnjo socializma, za blaginjo in srečo vseh naših narodov, za mir in bratstvo vseh narodov sveta!

Po govoru tovariša Leskoška je podpredsednik OLO Kranj Ivan Bertonec prebral predlog pozdravne brzojavke tovarišu Titu, v kateri je rečeno, da ga kot prvega borca za delavske pravice pozdravlja nad 40.000 udeležencev proslave in ki obznanjuje, da ga ni med njimi. »Uspehi, ki smo jih dosegli pri razvijanju delavskega in družbenega upravljanja v zadnjih letih, nam dokazujejo, da je pot, po kateri stopamo, pravilna in nas to navdaja s ponosom ter bomo s še večjo voljo in z vsemi silami ta razvoj pospešili,« zaključuje brzojavka, ki so jo udeleženci z navdušenjem sprejeli.

Pozdravno brzojavko so poslali tudi republikanemu odboru sindikata tekstilnih in usnjarskih delavcev Slovenije. V njej predlagajo, naj bi 20. avgust postavili za dan tekstilnih delavcev Slovenije.

Ob zaključku proslave je Pepca Jež prebrala predlog OLO Kranj, s katerim se ljudski odbor obvezuje, da bo s pomočjo družbenih in političnih organizacij iz vse Slovenije 20. avgusta leta 1957 postavil v Kranju osrednji spomenik kot spomin na veliko tekstilno stavko leta 1936.

Popoldne so bile različne kulturne in športne prireditve. Nastopali so Svobode, prosvetna društva in Partizani iz vse Slovenije. Kr.

Otvoritev razstave poljske arhitekture

Včeraj dopoldne je bila v prostorih Jakopičevega paviljona odprta razstava poljske arhitekture, ki jo skupno s Komisijo za kulturne stike s tujino prireja Zveza arhitektov Jugoslavije. Razstava prikazuje razvoj poljske arhitekture od najstarejših časov do današnjih dni. Poseben poudarek je namenjen sodobni graditvi, ki je že močno spremenila obličje med vojno razrušene Poljske. Razstavo je odprl predsednik Društva arhitektov Slovenije, v imenu poljskega veleposlaništva pa je obiskovalce pozdravil svetnik veleposlaništva gospod Pietruszinski.

Kmetijska razstava na Ježici

Včeraj je bila v domu »Svobode« na Ježici odprta razstava, ki so jo pripravile kmetijske zadruge Ježica, Savlje-Kleče in »Sadjar in vrtičkar« iz Stožice. Razstavni prostor je lepo uredjen in poln skrbno sortiranih pridelkov. Razen tega so organizatorji razstave prikazali tudi sodobno vrtno orodje, izdelek tovarne »Muta«, ter obširno zbirko strokovnih knjig, ki jih je izdala založba »Kmečka knjiga«.

Revolucionarne spremembe po dvajsetih letih

Dvajset let je od stavke tekstilnih delavcev v Sloveniji! Pogledimo, kakšne revolucionarne spremembe so se izvršile od tedaj v Jugoslaviji. Ni več kapitalističnih izkoriščevalcev, ni več reakcionarne oblasti z njenimi priganjaji, ni več zloglasnih sodišč, krvavih žandarjskih in policijskih mučiteljev po zaporih, ki so preganjali poštene borce za osnovne ljudske pravice.

Vse to je pometla naša revolucija. Delovno ljudstvo je organiziralo svojo demokratično oblast v vsakem kraju, v vseh vejah družbenega življenja. Socialistična revolucija je spremenila našo domovino, ki je bila zelo zaostala in porušena v svetovni vojni, v deželo, ki s hitrim korakom gre v novo, boljše življenje — v socializem.

Osnova ljudske oblasti je vsak dan močnejši socialistični sektor gospodarstva. V poljedelstvu smo z agrarno reformo odvzeli zemljo veleposestnikom in jo dali agrarnim interesentom ali pa ustvarili državna posestva. Velikemu ustvarjalnemu elanu naših narodov, predvsem pa delavskemu razredu, ki je z veliko požrtvovalnostjo in ob pomankanju mnogočesa, kar je za življenje potrebno, le ob pomoči

maljnega števila strokovnjakov vlagal vse svoje sile, da bi se čimprej izkopal iz ruševin in ustvarili materialne pogoje za boljše življenje delovnih ljudi, smo dolžni zahvaliti.

Naša gospodarska izgradnja se je razvijala v skladu s potrebo, da se naša država čimprej izkoplje iz gospodarske in tehnične zaostalosti, da okrepimo svojo obrambno moč in da razvijemo socialistične odnose v gospodarstvu in družbenem življenju. To pomeni mobilizacijo lastnih gospodarskih sposobnosti in izkoriščanje velikih prirodnih bogastvov. Na tej osnovi je bil postavljen plan razvoja našega gospodarstva s močnim poudarkom na razvoj ključnih panog našega gospodarstva: na bazično industrijo, to je v metalurgijo, rudarstvo, elektrifikacijo in strojogradnjo.

Veliko vlaganje naših sredstev in sil v bazično industrijo je bilo nujno, ker smo se lahko samo na ta način izrgali iz pododvane zaostalosti in samo na ta način smo lahko zagotovili našo nacionalno samostojnost in naš neoviran nadaljnji razvoj.

Pri tem smo imeli ogromne uspehe. Zgradili smo svojo težko industrijo, vojno industrijo, električne centrale, rudnike in številne tovarne za stroje. Naravno je, da takšen obseg investicij za težko industrijo ni mogel vplivati na hitro povišanje družbenega standarda, ki se ni dvigal vzporedno s povišanjem proizvodnje. Ustvarjal je nesorazmerja med raznimi panogami industrije, med bazično in predelovalno industrijo ter proizvodnjo za osebno potrošnjo.

Ker pa se tudi poljedelstvo ni v isti meri razvijalo, je nastalo veliko nesorazmerje med zelo povišanim številom potrošnikov v mestih in industrijskih centrih in med skoraj isto količino poljedelskih proizvodov.

Gospodarsko politiko, usmerjeno predvsem na težko industrijo, je — kot vsi prav dobro veste — Jugoslavija morala voditi zaradi takratnega mednarodnega položaja. Graditev težke industrije je seveda osnova vsake industrializacije zaostale dežele, vendar je prav mednarodna situacija terjala od nas, da to storimo v čim krajšem času. Prav to nam je pomagalo, da smo ohranili svobodo in samostojnost Jugoslavije.

Doseženi uspehi in sprememljena mednarodna situacija pa nam sedaj omogočajo, da se bolj posvetimo še ostalim nalogam.

Zaradi tega je lansko leto v jeseni na IV. plenumu Glavnega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije bila podarjena naloga zvišanja družbenega standarda in v skladu s tem je bila tudi sklenjena nadaljnja politika naše industrializacije.

Uresničevanje nalog, ki jih je dal IV. plenum Glavnega odbora SZDLJ

Seveda se morajo ti ukrepi postopoma uvajati. Ze v letoprijemnem družbenem planu smo začeli izvajati linijo IV. plenuma. Rezultati tega že kažejo, da se je trzišče zelo pomirilo in da so se cenice precej ustabile, nekatere proizvodov celo znižale. V okviru perspektivnega plana, ki bo pomenil realizacijo zaključkov, o katerih sem govoril, predvidevamo v načrtu družbenega plana za prihodnje leto nadaljnje ukrepe, ki se bodo na vsak način pozitivno zrealizirali tako na življenjskem standardu vsakega posameznega delavca, kakor tudi na hitrejšem razvoju socializma v Jugoslaviji.

Jasno je, da za povišanje družbenega standarda niso dovolj učinkoviti samo gospodarski ukrepi, temveč so potrebni še veliki napori vsakega delavca, vsega delovnega ljudstva, vseh narodov Jugoslavije.

Zakon o delavskem upravljanju tovarn iz 1950. leta predstavlja veliko prelomnico. Razumljivo je, da nismo obstali samo na delavskem samoupravljanju, temveč da smo tak sistem razširili na vsa ostala področja družbenega življenja. Danes lahko govorimo o polni afirmaciji družbenega samoupravljanja, predvsem pa o polni afirmaciji delavskega samoupravljanja kot o osnovi vsega družbenega življenja pri nas. Življenje je nedvomno pokazalo, da je družbeno samoupravljanje tista oblika, ki omogoča, seveda v skladu z drugimi pogoji, polni razvoj tako proizvodnih sil, kakor tudi družbenega življenja v njegovem razvoju k socializmu. Danes deluje ogromno število delovnih ljudi v samoupravnih organih.

Nadaljnje naloge za izboljšanje življenjskega standarda

Mi se na teh uspehih ne smemo ustaviti. V organih družbenega upravljanja, če izvzamemo delavsko upravljanje tovarn, še vedno ni zadovoljivo število de-

Izmenjava izkušenj in razgovori predstavnikov norveške delavske stranke in SZDL Jugoslavije

Delegacija norveške delavske stranke prispela včeraj v Beograd — Danes se bodo začeli razgovori

Beograd, 16. sept. (Tanjug). Popoldne je prispela v Beograd delegacija norveške delavske stranke, ki se bo razgovarjala s predstavniki SZDL Jugoslavije. V delegaciji so generalni sekretar norveške delavske stranke Haakon Lie in štiri drugi visoki strankini voditelji.

Na letališču so člani delegacije sprejeli član predsedstva Zveznega odbora SZDL Moma Marković, član Zveznega odbora SZDL Vlajko Begović, tajnica mednarodnega oddelka SZDL Marija Vilfan in jugoslovanski poslanik na Norveškem Vladimir Rolović.

Po prihodu je generalni sekretar norveške delavske stranke Haakon Lie izjavil novinarjem, da pomeni prihod delegacije norveške delavske stranke v Beograd

dejansko nadaljevanje razgovorov in razprav s predstavniki SZDL Jugoslavije. Dodal je, da se je od zadnjih razgovorov med predstavniki SZDLJ in predstavniki norveške delavske stranke, ki so bili v Oslu, na svetu markska sprememila in da jih zanima, kako te spremembe presojajo in razlagajo njihovi jugoslovanski prijatelji.

Razgovori med delegacijo delavske stranke Norveške in predstavniki SZDLJ se bodo začeli jutri. Predstavnik obeh strank bodo govorili o socialističnih izkušnjah na področju samoupravljanja, o najvažnejših vprašanjih mednarodnega sodelovanja socialističnih sil v sedanjih razmerah; o nekaterih novih momentih v mednarodnem položaju, o pomoči nerazvitim deželam in o drugih perečih vprašanjih.

Odkritje spominske plošče MATEJU HUBADU

V mali vasi Povodje pri Skarjuči za Smarno goro je včeraj ljubljanska Glasbena matica odkrila ob prisotnosti številnih vaščanov in gostov spominsko ploščo dirigentu, ravnatelju Glasbene Matice in konservatorija, glasbenemu pedagogu Mateju Hubadu. Ploščo so odkrili ob 90. letnici rojstva mojstra slovenske pevske kulture na hiši, kjer se je Matej Hubad 28. VII. 1866 rodil.

Uvodoma je pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom Cirila Cvetka zapel Gallusovo pesem, nakar je dr. Dragotin Cvetko govoril o življenju, delu in pomenu Mateja Hubada; po govoru in odkritju plošče so zastopniki kulturnih ustanov in organizacij položili vence, pevski zbor pa je zapel še Hubadovo pesem »Je pa davi slanica pala...«

Svečanost je zaključil predsednik občinskega ljudskega odbora Sentvid Lojze Stular, ki je v imenu odbora sprejel spominsko ploščo v varstvo.

ODGOVORI ZUNANJEGA MINISTRA ABDULGANIJA NA VPRAŠANJA NOVINARJEV

Socializem je naš glavni cilj

Stvar naših nacionalnih koristi pa je, da preprečimo vojno

Beograd, 16. sept. (Tanjug). Indonezijski zunanji ministar Abdulgani je sinoči sprejel v posebnem vlaknu na poti od Zagreba do Beograda skupino jugoslovenskih novinarjev in odgovoril na nekaj njihovih vprašanj.

Na prošnjo, naj pove kaj o obisku predsednika Sukarna in drugih indonezijskih voditeljev v Jugoslaviji, je g. Abdulgani rekel med drugim tole:

»Zelo smo zadovoljni, da smo prišli v vašo deželo, ne samo zato, da bi spoznali duha vašega boja, marveč tudi zato, ker Jugoslavija gradi novo družbo — socializem, to pa je tudi glavni cilj naše dežele. Vi delate to na demokratičnih načelih, demokracija pa je prav tako osnovno načelo naše dežele. Tu nismo videli vsega, toda kar smo videli, nas na mnogih toriških navdihih, da za tesnejše sodelovanje med Jugoslavijo in Indonezijo.«

Na vprašanje, kaj lahko reče o indonezijsko-jugoslovenskih razgovorih, je ministar Abdulgani izjavil, da bo ob koncu običajne indonezijskega predsednika objavljen skupni dokument o vprašanih, o katerih so razpravljali. »Razgovori še niso zaključeni — je rekel ministar — svendar lahko rečem, da so se začeli v zelo prijateljskem vzdušju in da so bili odkriti. Ministar je rekel, da je velik optimist glede izida razgovorov.

Nato je bilo govora o načelih indonezijske zunanje politike. Ministar Abdulgani je najprej opozoril na to, da obsega program nove koalicijske vlade obrambo in izgradnjo Indonezije na novo in izgradnjo Indonezije na podlagi petletnega načrta, ki ga parlament kmalu sprejme. Na črt predvideva, da bodo za izgradnjo dežele porabili več kot milijardo dolarjev. »Našo deželo želimo izgraditi z lastnimi silami, če pa bo možno, bomo sprejeli tujo pomoč, toda brez slehernih političnih pogojev,« je poudaril ministar Abdulgani.

Zatem je izjavil, da ima Indonezija zdaj težave z dvema deželama — z Nizozemsko zaradi ozemlja zahodnega Iriana, ki je še pod kolonialno upravo, kakor tudi zavoljo drugih odprtih vprašanj, ter z Japonsko zaradi neplačanih reparacij.

Minister Abdulgani je potem poudaril, da želi Indonezija tesno sodelovati s svojimi sosedi, in z deželami, ki so sodelovale na zbandunski konferenci, in z dru-

gimi. »Znano vam je,« je rekel ministar, »da se Indonezija bori proti kolonializmu. Indonezija je tudi proti blokovi in želi, da bi jih odpravili.« Pripomnil je tudi, da Indonezija podpira in uveljavlja pet načel aktivne in mirne ljubne koeksistence.

»Mi nismo za mir samo zato, ker je to lepa stvar, mi smo za mir zato, ker to pomeni boj za izgradnjo Indonezije. Če bo prišlo do vojne,« je rekel Abdulgani, »bo svet zanjo majhen in vojna bi ogrozila tudi Indonezijo in njeno izgradnjo. Zato je stvar naših nacionalnih koristi, da preprečimo vojno.«

Na vprašanje, kaj misli o sveskem problemu in kako bi ga bilo moč urediti, je Abdulgani odgovoril: »Spor je moč poravnati bodisi s silo ali s pogajanjem. Sila ni niti koristna niti priporočljiva. Zato se je treba pogajati.« Poudaril je tudi, da Indonezija popolnoma priznava Egiptu pravico do nacionalizacije Sueskega prekopa, ki je del njegovega ozemlja, in da popolnoma zaupa Egiptu v tem smislu, da lahko jamči za svobodno, neovirano plovbo. Indonezija nasprotuje slehernemu poskusu, da bi uredili to vprašanje s silo, je rekel ministar. Izjavil je tudi, da londonska konferenca ni mogla sprejeti nobenega sklepa in da je bil predlog 18 dežel za Egipt nesprejemljiv, ker krši njegovo suverenost.

Pariz in London sta se potrudila

da bi vsi povabljeni prišli na londonski sestanek in podprli zahodno stališče — Za omahljive so storili še »posebne korake«

Pariz, 16. sept. (Tanjug). Strokovnjaki francoskega zunanje ministarstva so danes nadaljevali s podrobnimi pripravami za ustanovitev združenja uporabnikov Sueskega prekopa, o čemer bodo razpravljali v torek na novi londonski konferenci. Pariški politični krogi izražajo prepričanje, da bodo vsi povabljeni prišli na sestanek, ker sta se Pariz in London v tem smislu izredno potrudila. Pri vladah, ki so svojčas podprle »Dullesov načrt«, so

namreč storili vrsto izrednih ukrepov in korakov.

Posebno ameriško finančno pomoč za odstranitev teh težav pa bi dali samo deželam, včlanjenim v anglo-francoskem združenju.

Razen tega »splošnega opomina« vsem deželam, ki so na prejšnji konferenci podprle zahodno stališče, so posamič storili tudi »specifične korake« pri skandinavskih deželah ter pri zahodnonemški in italijanski vladi, ki so bile doslej »najbolj omahljive«.

Na sinočnjem sestanku zahodnoevropske unije so nemško-francosko zahtevo o podaljšanju »dejanske navzočnosti« anglo-ameriških čet na evropski celini sprejeli samo pogojno. Razen zunanjih ministrov sedmih včlanjenih dežel — Britanije, Francije, Italije, Nemčije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga so bili na sestanku prisotni tudi opazovalci Kanade in ZDA. Britanski in ameriški predstavniki so privolili v to, da njihovi vladi ne bosta ničesar ukrenili »brez prejšnjega posvetovanja« z deželami, ki so podpisale pariške sporazume.

Kompromis o umiku anglo-ameriških čet je zato zelo pre-

prost in je dokončna odločitev o tem v marsičem odvisna od stališča Nemčije in Italije do sveskega vprašanja.

Vsekakor sta, poudarjajo danes v Parizu, britanska in francoska vlada sklenili ustanoviti združenje uporabnikov ne glede na število držav, ki bodo pripravljene sodelovati v tej organizaciji. Obsežni vojaški ukrepi, ki spremljajo to »čvrsto odločnost«, kažejo, da je splošna napetost doslej zdaj najnevarnejšo točko.

Načrti za delovanje

novega združenja uporabnikov Sueskega prekopa

London, 16. sept. (Tanjug). Medtem ko v Lancaster Housu pripravljajo novi sestanek o Suez, pa bodo člani združenja uporabnikov Sueskega prekopa, posebno še z bivšo družbo povezani, finančni krogi, pospešeno obnavljajo načrte o delovanju novega združenja.

Po teh načrtih, ki jih je objavil konservativni vladi naklonjeni tisk, se bodo vsi tuji piloti, ki so zapustili delo na prekopu, kmalu zbrali v Parizu, od koder bi jih lahko vsak hip z letali prepeljali v Suez ali Port Said na delo. Če bi Egipt odklonil združenju olajšave na svojem ozemlju, bi na obeh koncih prekopa postavili ladje, na katerih bi stanovali piloti. Ladje, ki vozijo skozi prekop, bi plačevale 90 % takse združenju, leto pa bi plačalo »določen znesek«.

Lloyd spet v Londonu

London, 16. sept. (Reuter). — Britanski zunanji ministar Selwyn Lloyd se je sinoči vrnil iz Pariza v London.

Z VSEH STRANI SVETA

ŠVEDSKA

SKUPŠČINSKE VOLITVE
Stockholm, 16. sept. (AFP). — Na Švedskem so danes volitve v narodno skupščino. V volilne spiske je vpisanih okrog pet milijonov volivcev, ki bodo izvolili 239 poslancev. Prvi volilni izidi bodo znani noč pred polnočjo.

NORVEŠKA

POTOPLJENA LADJA
Bodø, 16. sept. (AP). Ameriška tovorna ladja »Pelagias«, iz serije bivših vojnih ladij »Liberty«, se je večeraj v viharju potopila ob norveški obali. Sodiijo, da je utonila vsa posadka. Ladja je plula s tovorom 10.000 ton železne rude iz pristanišča Narvik v Baltskemu morju. Člivičel, ki so z obale gledali nesrečo, pravijo, da so z ladje spustili tri rešilne čolne. Dvanajst ur kasneje pa so reševalci izjavili, da niso našli nobenega sledu za ponesrečeni.

ŠPANIJA

UMETNI SATELIT
Barcelona, 16. sept. (AP). Sovjetska zveza in ZDA sta se sporazumeli o sodelovanju pri načrtih, na podlagi katerih bodo poslali umetne satelite v stratosfero. To je sinoči sporočil Sidney Chapman, predsednik posebnega komiteja, ki organizira mednarodno geofizično leto. Posebni komitej je zasedal pet dni v Barceloni.

TURCIJA

RAZISKOVANJE SREDOZEMLJA
Carigrad, 16. sept. (AFP). Tu je bilo sinoči končano XV. zasedanje Mednarodne komisije za znanstveno raziskovanje Sredozemlja. Na zasedanju so bili privratarji navzoči zastopniki Sovjetske zveze in Bolgarije. Sovjetski predstavniki so udeležence konferenci obvestili o pripravah za raziskovanje Crnega morja in izrazili pripravljenost na sodelovanje s tujimi raziskovalnimi skupinami.

ITALIJA

PRIHOD TUJIH LADIJ
Palermo, 16. sept. (AFP). Ameriška nosilka letal »Coral Sea« se je zadržala v palermskem pristanišču, kjer so se že prej zadržale ameriške kri-

SPOROČILO SOVJETSKE VLADE O SUESKEM VPRAŠANJU

OZN mora nujno posredovati spricho grožnje, da bodo uporabili silo proti Egiptu

Sovjetska vlada pravi, da je ustanovitev združenja uporabnikov Sueskega prekopa nevarno izzivanje, ki povzroča čedalje večje poslabšanje odnosov.

Moskva, 16. sept. (TASS). Sovjetska vlada je objavila sporočilo, v katerem izraža zaskrbljenost spricho položaja, ki je nastal v zvezi s sveskim problemom in pravi, da mora OZN nujno reagirati spricho grožnje, da bodo uporabili silo proti Egiptu, ker gre za dejanje, ki je v grobem nasprotju z načeli Ustanovne listine OZN.

Sovjetska vlada navaja vrsto ukrepov, ki so jih po londonski konferenci o Suez storili, da bi tako izvajali pritisk na egiptovsko vlado. Potem ko je rečeno, da so na londonski konferenci nekatere države skušale vsiliti v imenu te mednarodne konference Egiptu »sreditev«, ki bi pomenila odvzem Sueskega prekopa, je v sporočilu rečeno, da so po konferenci, ko se jim ni posrečilo doseči takšne ureditve, ustanovili »odbor petih« z očitnim namenom, da bi Egiptu

vsiliti Dullesov načrt o Suez. Hkrati z ustanovitvijo »odbor petih« sta britanska in francoska vlada zbrali svoje pomorske, letalske in kopenske sile na ločilih k Sueskemu prekopu. Francoska vlada je izjavila, da izvaja vojaške ukrepe zato, da bi zaščitila svoje državljane v Egiptu. Toda kdo more resno jemati te trditve, ko pa je vendar znano, da nihče v Egiptu ni ogrožal teh državljanov. Ne bi bilo neumestno opozoriti na to, da so takšno metodo često uporabili v minulosti kot izgovor za osvajanje in zaslužnje vzhodnih dežel.

Kot nadaljnji izraz pritiska na egiptovsko vlado je v sporočilu navedeno izredno zasedanje sveta Atlantskega pakta ter konferenca predsednikov vlad in zunanjih ministrov Velike Britanije in Francije v Londonu.

Glede načrta zahodnih dežel o ustanovitvi »združenja uporabnikov Sueskega prekopa« poudarja sovjetska vlada, da široki mednarodni krogi upravičeno preso-jajo ta načrt kot nevarno izzivanje, ki povzroča čedalje večje poslabšanje odnosov in umetno ustvarja položaj, ki ga utegnejo izkoristiti za izgovor, da bodo uporabili silo proti Egiptu. Akcije Velike Britanije in Francije, je poudarjeno dalje, ni moč spraviti

v sklad z njihovim članstvom v OZN, zlasti ne s stalnim članstvom obeh dežel v Varnostnem svetu, ki ima posebno odgovornost za vzdrževanje miru na svetu. Vojne priprave teh dveh dežel je moč razumeti edinele kot manifestacije namenov, da bi zaplenili Sueski prekop, ki je del egiptovskega ozemlja. Takšno akcijo je moč označiti samo kot agresijo proti Egiptu ne glede nato, v kakšni luči jo prikazujejo.

V sporočilu je izraženo prepričanje, da bi napad na Egipt ali vojne operacije na področju Bliznjega vzhoda privedle do strahotnega razdejavanja na teh področjih, hkrati pa povzročile ogroženje narodov Azije in Afrike.

Sovjetska vlada pravi, da v ZDA mnogo govore o mirni odpravi sveske krize, da pa vzlic temu ZDA ne protestirajo proti zbiranju francoskih in britanskih čet. »To neogibno hrabri tiste kroge v Franciji in Veliki Britaniji, ki se zavzemajo za uporabo sile proti Egiptu,« poudarja sporočilo in nadaljuje, da je tudi predsednik Eisenhower sam dopustil možnost, da bi uporabili silo, prav tako pa tudi zunanji ministar Dulles na tiskovni konferenci dne 13. septembra. »Sovjetska vlada sodi, da je svobodno plovbo skozi Sueski prekop možno in nujno potrebno zagotoviti na mirnem način, pri čemer je treba spoštovati nedotakljive suverene pravice Egipta. Ni drugega načina, če ne želimo izzvati hud spopad in umetno poslabšati položaj.«

V sporočilu je izraženo upanje, da bodo vsi tisti, ki so vdaní interesom miru in ki žele svoje odnose z drugimi deželami upostaviti na načelih enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve, storili ukrepe, da bi sveski problem na mirnem način uredili.

»Sovjetska zveza kot velesila ne more ostati ravnodušna do sveskega problema in mora izpričati bojazen spricho položaja, ki je zdaj nastal kot posledica akcije zahodnih velesil. To je razumljivo, ker bi sleherna kršitev miru na Bliznjem vzhodu ogrozila varnost Sovjetske zveze,« je rečeno na koncu sporočila sovjetske vlade.

Tudi skandinavske države za posredovanje OZN

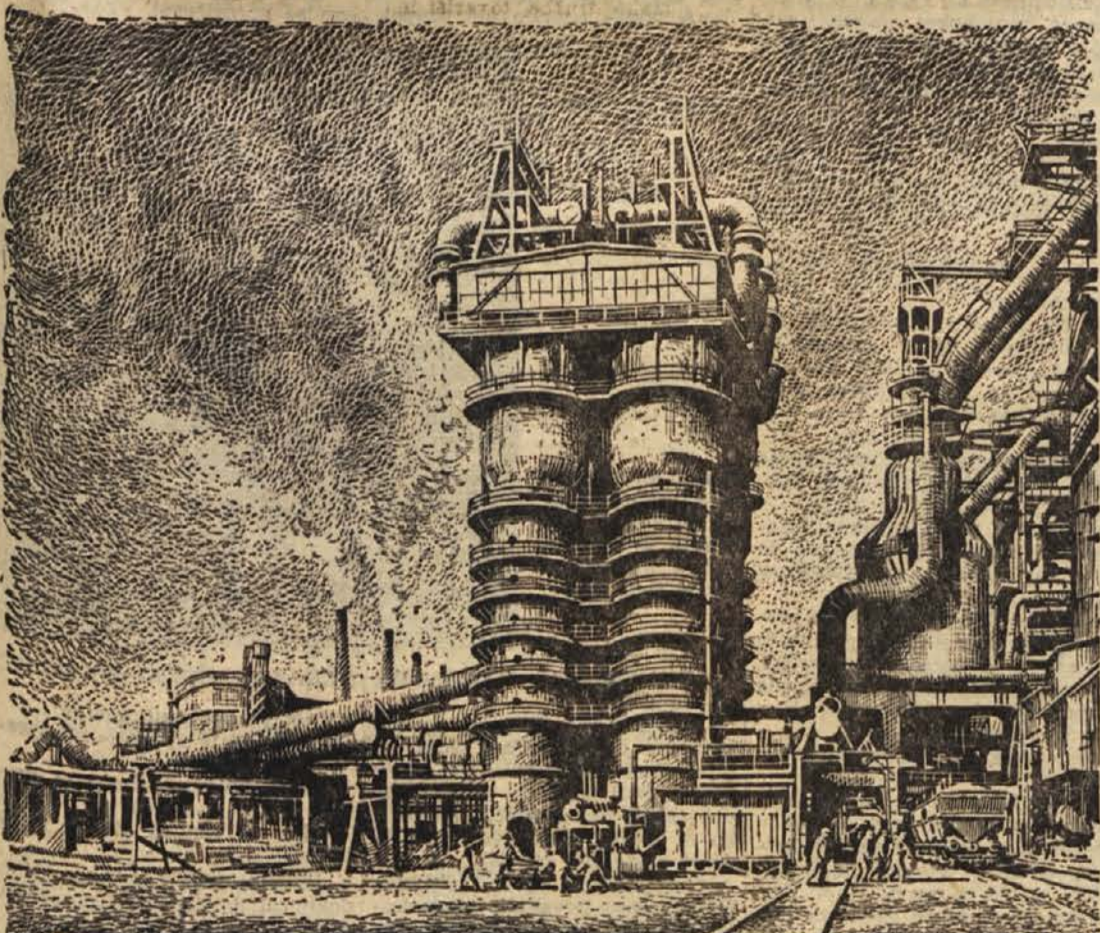
Stockholm, 16. sept. (Reuter). V poročilu o razgovorih treh skandinavskih zunanjih ministrov, ki so se tu sestali, je rečeno, da ministri sodijo, da je treba svesko vprašanje obravnava-ti v OZN.

Zunanji ministri Danske, Švedske in Norveške priporočajo svojim vladam, naj sprejmejo povabila na londonsko konferenco o Suez, vendar pa ne žele vnaprej določiti svojega stališča

do predlaganega združenja uporabnikov Sueskega prekopa.

Evropski svet bo razpravljajal o Suez

Dunaj, 15. sept. (AFP). Po sestanku posvetovalne skupščine evropskega sveta za splošne posele je bilo objavljeno, da bo ta komisija imela 15. oktobra v Strasbourg debato o položaju v zvezi s Suezom.

KOMPLETNE NAPRAVE INDUSTRIJSKIH PODJETIJ

- RUDNIKE IN TOPILNICE**
Pranje premoga * Naprave za pravo rude * Valjarne itd.
- ENERGETIKO**
Termo in hidroelektrarne
- KEMIČNO INDUSTRIJO**
Naprave za težko in lahko kemično ter za farmacevtsko industrijo in tako dalje
- ZIVILSKO INDUSTRIJO**
Tovarne za pridobivanje sladkorja iz sladkorne pese in trsa * Tovarne alkohola * Pivovarne * Hladilniške naprave * Klavnice * Tovarne konzerv itd.

- GRABENO INDUSTRIJO**
Tovarne cementa in šamota * Apnenice * Gramoznice * Naprave za kamnolome itd.
- LAHKO INDUSTRIJO**
Zape * Tovarne furnirja in furnirskih plošč * Tekstilne tovarne * Tobačne tovarne * Umetna drsaljšča * Naprave za izdelavo usnjene in gumijaste obutve ter ostale obratne industrije strojev
- To so izdelki tovarne SKODA, tovarn CKD, železarne VITKOVICE, prve tovarne strojev Königsfeldske tovarne strojev in silnih, ki zaradi visoke tehnične kvalitete izvažajo po vsem svetu**

TECHNOEXPORT

Zunanjetrgovinsko podjetje za izvoz kompletnih industrijskih naprav
56 VACLAVSKE NAMESTI, PRAGA II — ČEŠKOSLOVAŠKA

Obiščite našo razstavo na Zagrebškem velesajmu od 7.—21. IX. 1956

8 KMETIJSKEGA VELESEJMA V NOVEM SADU

Veliko zanimanje - VEČJI USPEH

NOVI SAD, 16. sept. Kakor prejšnja leta, se je tudi za letošnji jesenski mednarodni kmetijski velesejem, ki so ga večeraj tu odprli, prijavaljo mnoge več razstavljalcev, kot jih more sedanji razstavljalni prostor, ki so ga sicer razširili, sprejeti. Na velesejmu je zastopanih 1213 razstavljalcev iz naše države ter 68 iz devetih evropskih dežel.

NAŠI IN TUJI RAZSTAVLJAVCI

Naši razstavljalci imajo na razpolago blizu 20.000 kv. metrov, tuji pa nad 8000. Razen Nizozemske in Zahodne Nemčije, ki razstavlja kolektivno, sodelujejo na velesejmu razstavljalci iz Vzhodne Nemčije, Švice, Češkoslovaške, Madžarske, Avstrije, Švedske in Italije. Poljske pridelke in industrijske proizvode, ki so v zvezi s kmetijstvom, razstavlja 464 naših proizvajalcev, pretežno zadruga, kmetijska posestva, živilska industrija in drugi, medtem ko so individualni kmetovalci manj zastopani kakor prej. Zadrugaštvu Slovenije, Makedonije in Kosmeta razstavlja letos kolektivno kmetijske pridelke in živilo, in Vojvodine pa več okrajnih zadrugah zvez prav tako kolektivno prikazuje razvoj in moč vojvodinskega zadrugaštva.

USPEHI V KMETIJSTVU

Skupaj s kmetijskimi posestvi iz raznih republik sodeluje letos prvokrat na novosadskem velesejmu tudi naše najbolj znano in največje posestvo »Belje«, ki je pretežno prikazalo industrijske naprave za mlekarstvo in razne stroje, ki jih uporabljajo na posestvu, a jih izdelujejo v lastnih delavnicah. Razen tega razstavlja del tega posestva »Knježev« tudi več svojih pridelkov. Tudi druga posestva prikazujejo skupaj s kmetijskimi delavnimi zadrugami in kmetijskimi zadrugami s razstavljenimi pridelki in industrijskimi proizvodi dosežanje uspeha našega kmetijstva.

IZBRANA PLEMENSKA ŽIVINA

Tudi tokrat so posevili glavno pozornost živilskemu delu velesejma, o čemer pričča tako številno razstavljalcev kakor razstavljenega plemenskega živina. Okrog 750 razstavljalcev — kmetijska posestva, konjušnice, živilske farme, zadruga in privatniki —

je razstavilo nad 2000 glav plemenske živine, v 250 kletkah pa perutnino vseh vrst. V tem delu je v resnici razstavljena samo najboljša živina prvega in drugega razreda, ki jo je odbrala posebna ocenjevalna komisija. Plemensko živilno razstavlja tudi rejci iz Švice, Avstrije, Madžarske in CSR. Med drugim bodo na velesejmu 19. in 20. septembra konjske dirke.

KMETIJSKI STROJI

Letos so velesejmski prostor razširili in na novem delu je Združenje proizvajalcev kmetijskih strojev zgradilo veliko poslopje s razstavnimi in poslovnimi prostori. Nad dvajset naših tovarn razstavlja tudi najnovejša kmetijska stroja, ki so jih serijsko začeli izdelovati šele pred nedavnim. Tovarne iz Italije, Madžarske in Vzhodne Nemčije ter Češkoslovaške pa prav tako prikazujejo svoje uspehe v proizvodnji najraznovrstnejših strojev in orodja. In zato ta veliki pregled naših in tujih kmetijskih strojev na skupnem prostoru omogoča zanimive primerjave, ki nikakor niso več nam v škodo. Tega ne zanikajo niti tuji strokovnjaki. Vsak dan prikazujejo naše in tuje tovarne delo svojih strojev.

VELIKO ZANIMANJE

Prejšnji mednarodni velesejem si je ogledalo četr milijona ljudi iz naše države, med njimi tudi več interesov iz raznih tujih dežel. Obisk na letošnjem velesejmu, ki bo odprt do 23. septembra, bo vsekakor presegal lanskega. O tem pričča veliko zanimanje, ki je prišlo do izraza že pred otvoritvijo velesejma. Pa tudi po komercialni plati bo na velesejmu dosežen še večji uspeh kakor lani, ko so sklenili za kakih 15 milijard dinarjev kupčij. Vrednost nagrad, ki jih bodo letos podelili razstavljalcem, znaša dvajset milijonov dinarjev.

N. Krsmanović

OMNIBUS reportaža ob zaključku sezone

Z urednikom sta se dogovorila za nekakšen omnibus s počitnic. In vendar imam še vedno pred seboj prazen list papirja.

Dvakrat me je urednik že klical po telefonu: »Kako gre?«

Obakrat sem mu zagotovil, da bom skoraj zaključil. Zato moram zdajle v resnici začeti. Toda kje?

Ze imam; pomagala je preprosta asociacija: če ne moreta brez izgube tramvaj in trolejbus — potem ne more mimo nje niti omnibus. In to je kot nalašč za omnibus, kjer je priporočljivo postaviti najbolj tragično štorijo na začetek.

O IZGUBLJENIH MILIJONIH

Zdaj smo na ladji. Peljemo se na dopust, v L-u se izkrcamo in že se nam vijočno in globoko klanja upravnik hotela, v katerem so zadnje dni julija, ker so dotlej imeli enega gosta, dokler ga ni postalo tako strah, da je ušel, tako globoko znižali ceno pensiona, da je bila nižja od lanske.

»Čakali smo vas že junija,« je rekel upravnik, »kot lani.«

»Verjamemo,« smo rekli. »Bi se prileglo, kaj? Mi smo pa čakali vas. Saj veste tisto o Mohamedu in gori.«

»O, da,« je popustil. »Le da se tu — v naši ugostiteljski komori dolgo niso zedinili, kdo je Mohamed in kdo je gora.«

Skratka: reči je hotel, da ni kriv. In kot se je pozneje izkazalo, ni hotel biti kriv noben upravnik hotelov in noben kolektiv.

Kako je to res, smo se skoraj prepričali.

V L-u so v zadnjih treh letih uredili dva luksuzna bara s vsemi prikladnimi sredstvi: opremlili so ju arhitekti, oprava je bila v slogu s stenskim dekoracijami, na črni ob obali so napravili nekakšne terase, v morju so namestili reflektorje vseh mogočih barv, da je bila »stimung« v resnici romantična, če ne celo pravljicična. Vse je bilo tako lepo in popolno, da bi človek pričakoval le še umetno, diskretno osvetljeno luno, kadar bi se prava skrivala.

Letos so morali oba bara opustiti, ker sta bila nerentabilna. Naglo so ukrepali, da bi nas vse

obvarovali škode: prvega so dali v zakup nekemu čevapdžiji, ki je pod napis *Nacionalni restorani* namestil roštilj, na katerem so

Prijateljice, ki so navdušile vsakogar

bosopeti dečki vrteli neodrekljivo vabeče prašičke. V drugem baru pa so uredili hotelsko klet.

Toda skoraj jim je postalo jasno, da brez bara ne bo slo. Splet so naglo ukrepali in z nekaj milijoni adaptirali privlačno in prej vedno polno kavarnico v pristanišču.

Zalostno v tej zgodbi pa ni to, temveč čisto nekaj drugega: vsa reč ni ušla domačim gostom, tako da so nesramno in brez vsakega razumevanja spraševali: »Ali naj to mi plačamo?«

Prvo zgodbo torej imamo. Druga v našem omnibusu je lahko detektivka. Bilo bi celo dobro, če bi bila

DETEKTIVKA

Poskusimo: Na avtobusu: »Petdeset dinarjev,« pravi sprevodnik. Plačati in se pomakne disciplinirano dalje. Sedeš, potem se pa domisliš, da si došel karto plačeval po trideset dinarjev. Se nisi zmotil? Pogledaš na listek. Na njem razločno piše: 30.—

Stvar se ti zdi neumna: »Zakaj ste zaračunali petdeset, če pa stane trideset?« vprašaš sprevodnika.

»Kako bi mogel računati petdeset, če stane trideset,« le-ta odvrne in te ostro pogleda v oči. »Kar poglejte, na listku piše, da stane trideset.«

»Saj prav zato...« »Kako zato? Trideset, trideset!«

V zadregi si... Nekaj mrmraš. Potem zamahneš z roko in greš na svoj sedež. Tudi sprevodnik zamahne z roko in pravi: »Glej ga, da se mu ne ljubi! Pride na morje in se krega za dva kovača!«

V Nacionalnem restorani: prostori so še vedno diskretno osvetljeni. Cen na jedilnem listu ni moč prebrati. Zato stopiš k ceniku pri vstopu v kuhinjo. Na posled se odločiš za »Karmenadle«

— Karmenadle na žaru — 140 dinarjev stoji na ceniku.

»Karmenadle?« vpraša gostilničar.

»Da, karmenadle.«

»Skoraj so nared, poješ in zahtevaš račun.«

»Dve sto deset,« pravi natakak.

Natakak mirno ponovi.

»Toda na ceniku piše sto štirideset.«

»Trenutek,« pravi natakak in gre k čevapdžiji v kuhinjo.

Zdaj sta na vratih oba. Nato se poziblje še obilna čevapdžijeva žena. Nekaj zmajujejo z glavo.

»Ali želite ležalni stol?«

»Ne, hvala,« pravi in se obrne.

»Oprostite,« pravi, »hotel sem vam le ustreči. Na razpologo vam je.«

»Ona niti ne odgovori.«

»Oprostite,« pravi še enkrat. Nič.

Slabe volje se odpravim na obhod po ladji. Zavem se svoje poklicne dolžnosti in navezujem pogovore o letošnji sezoni.

»Struktura tujih gostov se je letos spremenila,« mi pravi nekdo. »Letos je bilo Nemcev in Avstrijcev mnogo manj kot lani. Prevladovali so Francozi. Mnogo pa je bilo tudi Belgijcev, Nizozemcev, Angležev... Katerih je bilo največ, bomo šele videli.«

Drugi mi je pripovedoval o duetu »Balkan«, trlu »Trio«, »folklornih« skupinah in podobnih razvedrilih, ki so jih bili gostje na vso moč »veseli.« »Nekdo bi moral skrbeti za to. Gostom je treba nekaj nuditi, če nam je že skrb za čistost in izvirnost naših narodnih plesov v letovskih krajih deveta briga. Človek ima vtis, da lahko plešeš kot artist, če si nekje sposodiš narodno nošo.«

Toda meni so misli kar naprej uhajale k osamljeni deklici. Navsezadnje sem se poslovil. Zavil sem čez krmo. Toda deklice ni bilo več. Prižgal sem si cigareto in šel na svoj prostor. Mojega ležalnega stola tudi ni bilo več.

Z listkom, na katerem je bila napisana številka mojega ležalnega stola, sem obhodil vso ladjo, stopal na noge, se opravičeval, stopal zopet na noge in nazadnje obupal: ležalni stoli so bili že razprodani.

Zavil sem v salon. In glej: v nekem kotičku sem tedaj opazil osamljeno dekle, ki je spala na ležalnem stolu. Seveda je bil moj. Potem sem odprl kovček, oblekel pulover in se ogrnil s površnikom. Nato sem si dolgo dopovedoval, da klop ni nikoli trda, če je človek plemenitega srca. »Toda ona niti ne ve, da jaz spim na klopi,« sem si rekel. »Da, in to je tisto najlepše,« sem se prepričeval. »To.«

Potem se odpravijo vsi trije proti moji mizi. Polizani natakak, zaletni čevapdžija in njegova žena z zavahanimi rokavi.

Vsi gledajo, kaj bo.

Sam v sebi rotiš zemljo, naj se odpre, kajti uiti je nemogoče. »Vi ste se pritožili?« pravi čevapdžija. »Cena je pravilna. Dali smo vam večji kos.«

»A tako,« izjelca ves osupel.

Ta teden na ljubljanskem sodišču

Upokojenka M. S. se je zaposlila kot šef izpostave mednarodne ekspedije »Jugosped« v Ljubljani in si v tem svojstvu prilastila 553.000 din zapušenega št. denarja, ki bi ga bila morala odvesti centrali v Beograd. Da bi prikrija to ponorebo, je ponarajala tudi mesečne obračune in postopoma uničevala nekatere fakture, službo pa opravljala tako očitno nemarno, da je nastalo podjetju samo zaradi tega za 229.600 din škode. V torek bo morala pojasniti sodnikom, zakaj je vso to delala, ko kljub svojim 65. letom še nikoli ni bila kaznovana.

Zaradi nevestnega dela v službi se bosta morala zagovarjati tega dne pred okrožnim sodiščem tudi J. L., bivši upravnik trgovskega podjetja »Golnik«, in G. J., ki je bil pri tem podjetju honorarno zaposlen kot knjigovodja. Obtožnica očita J. L. vrsto nerednosti, ki jih je zagrešil pri opravljanju svojih dolžnosti in zaradi katerih je nastal primanjkljaj v skupnem znesku 2.490.000 din. G. J. pa, da ni knjižni finančnih primanjkljajev, ki so bili ugotovljeni ob inventurah.

Prot. Cirilu Staneku, 58-letnemu mizarškemu pomočniku iz Siske je bila začeta obravnava preloženja, ker se je skliceval na neke nove dokaze.

Prebivalci obmejnih krajev bodo odslej lahko potovali v Italijo preko vseh blokov

Od pristojnih organov Tajništva za notranje zadeve v Novi Gorici smo zvedeli, da bodo odslej upravičenci do masega obmejnega prometa lahko potovali na sosednja območja področja v Italijo prek vseh prehodov vzdolž meje ter tudi z ladjami iz pristanišč v Istri. Ustrezno mesto v propustnicah bodo opremlili s posebnim žigom, ki označuje vse obmejne prehode. V starih propustnicah bodo ostali veljavni za prehod dosežanih bloki, vsem ko bodo z omejenim žigom opremlili vse nove propustnice, ki jih bodo izdali potem, ko bodo sedanji dokumenti v kratkem prenehali veljati. Žigom za prehod prek vseh blokov že opremljajo vse propustnice, ki jih izdajajo novim upravičencem. Sprito tega so nepotrebna vsa posredovanja posameznih upravičencev za spremembo oziroma zvišanje števila dovoljenih blokov za prehod v Italijo.

M. D.

da 18. januarja letos ni vzel nekemu vinjenemu znancu 8900 din. Sodišče jo bo nadaljevalo v torek v porotni dvorani.

Vlomne tatvine je obtožen tudi že večkrat kaznovani Ivan Kralj, ki že sedaj prestaja kazen za eno izmed prej storjenih tatvin. Sedaj ga dožije, da je z vtrihom ali ponarejenim ključem vstopil v neko stanovanje v Židovski ulici v Ljubljani ter si ob tej priliki nabral poleg 26 prednjih delov danskih jopic še par zlatih uhanov, zlato zobno krono in še nekatere druge stvari. Z njim bo sedla na zatožno klop tudi U. J., ker je kupila ob Kralja ukradena predmeta.

F. D. je bil ljubosumen na neko dekle, ki mu ni vračala ljubezni. Ko je bil 30. novembra lani v gostilni »Doma« v Komendi in je bilo tam tudi to dekle s svojim fantom in sestro, je sklenil, da bo vse tri napadel, ko se bodo vračali pomeč domov. Pri napadu sta mu pomagala tudi prijatelja I. K. in F. H., vsi skupaj pa so povzročili hudo telesno poškodbo dekletovine spremljevalcu.

Podobno kaznivo dejanje je storil tudi 21-letni F. S., ki je 1. aprila letos v vasi Gozd pri Kamniku udaril s kolo svojega znanca F. O. s tako silo po levi strani čela, da mu je poleg drugih hudih poškodb zlomil tudi lobanjo.

Poleg teh dveh obravnav, ki bosta v sredo, bo stopil ta dan pred sodnike zaradi kaznivoga dejanja hude telesne poškodbe tudi mehaniški vajenec L. S., ki je 4. maja letos pred gostilno »Pod grčem« v Logu pri Vrhniki med prepričnim sunil z nožem znanca L. K. v trebuh.

Ker je nepredvidno kuril železno peč v zidani lopi ob prometnem posloju na železniški postaji v Ljubljani, poleg katere so bila zložena drva in so se po njegovem odhodu vnela, kar bi bilo lahko imelo za posledico zelo veliko škodo, bo sojen v sredo tudi L. J.

Peter Puh, 45-letni delavec doma iz Duplice pri Kamniku, je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvin. To pot se bo zagovarjal zaradi tatvine mokrega kolesa, ki ga je ukradel izpred gostilne »Na kasarni« v Trzinu.

Dve hudi prometni nesreči je zagrešil Ljubo B., ko je služil še vojaški rok in bil dodeljen novincem, ki so se vadili vožnje z avtomobili, za inštruktorja. Obtožba mu očita, da je bil pri tem poslu premoledar, da so njemu zaupani učenci povzročili eno smrtno nesrečo in eno hudo telesno poškodbo.

Zelo obsežno kazensko zadevo proti 21 obtožencem in obtoženkam, zvečine iz Tekstilne tovarne v Medvodah, bo obravnavalo sodišče v sredo in četrtek. Obtožba očita delavcem in delavkam, ki so pod obtožbo, predvsem, da so si protipravno prilastili večja količina tekstilnega blaga in ga potem razprodajali.

V četrtek bo tudi nadaljevana obravnava proti trem prekupčevalcem, opitjem, in steer J. M. in T. R. iz Ljubljane ter M. A. iz Makedonije.

Ker se je hotela pomladiti za dve leti s tem, da je izbrisala na originalnem izpisu iz rojstne matične knjige in samskem listu pravo letnico rojstva in namesto nje vpisala drugo, bo podeljala v četrtek račun pred sodiščem tudi A. F. iz Vrhnike.

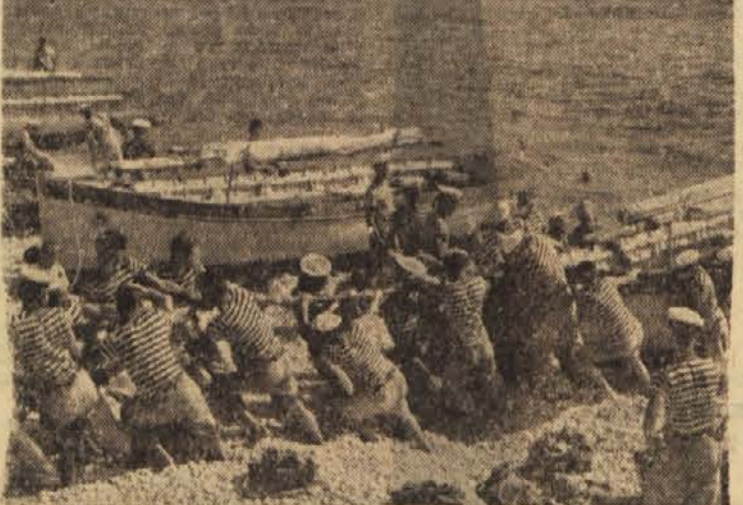
V soboto bodo za zaključek tega tedna še štiri obravnave. J. P. in J. K. se bosta zagovarjala zaradi ponarejanja listin. I. G. zaradi krivite cestno prometnih predpisov. L. M. zaradi vlomne tatvine. B. P. pa zaradi ponorebe.

Po krivdi obeh

V četrtek popoldne je vozil po klanecu navzgor po republiški cesti pred Selaico v mariborskem okraju z volovsko vprego voznik Vinko Grušovnik. Nekoliko pod vrhom je zavil z vprego proti levi strani ceste, hotel zepeljati na bližnje dvorišče. Tedaj se je pripeljal z nasprotno smeri z osebnim avtomobilom Jože Flažgar. Ker je na tem mestu ovinek, bi moral voziti voznik previdno in prilagoditi hitrost vozila stanju voziča. Voznik vprega pa bi moral pri zavijanju tudi bolj paziti in se ozirati na ostali promet. Tako pa sta oba grešila in s tem pripomogla k nezgod. Voznik Flažgar je zadnji trenutek pritisnil na zavore. Na mokri asfaltni cesti je vozilo zaneslo in ga tako zaneslo v zadnji del prežnega voza. Pri nezgodni ni bilo telesnih poškodb. Iškoda za 35.000 dinarjev.

Zaradi slabih zavor

Če niso zavore v redu na motornem vozilu, potem bi bilo bolje, da se voznik s fakirnim vozilom ne bi pojavljal na javnih cestah in s tem ogrožal varnost ostalih koristnikov cest in samega sebe. Voznik Ivan Draškovič se je te dni peljal s tovarnjakom po republiški cesti iz Kočevja proti Ribnici. Vozil je pravilno po desni strani ceste in z zmerno hitrostjo. Med potjo je dohitel gonjača z živino. Da ne bi bilo nezgode je zavil z vozilom z desne na levo stran ceste, obšel večjavo živino in nato spet zavil nazaj proti desni strani ceste. Pri tem je odpovala krmilna gred, zavora pa je delovala že tako samo na enem kolesu. Zato je voznik zavozil z vozilom čez levi rob ceste na bližnji travnik. K sreči ni bilo telesnih poškodb. Le na vozilu je nastalo za okrog 30.000 dinarjev škode.

Ponovno smo se prepričali, da mornarji niso složni le na morju...

Zadnji dnevi sezone so nam nenehno ugrabljali prijatelje in znance, dokler ni odklenalo tudi nam.

»Da, tako,« pravi čevapdžija.

»Kako pa?«

V naslednjih dneh se zgodba ponavlja drugod. Toda zdaj ne protestiraš več. Tako ti denar bolj in bolj kopni in nekega dne prav težko čakaš devetnajste ure, ko so telefonski pogovori za petdeset odstotkov cenejši.

Okrog osmih dobiš Ljubljano. Dosti nimaš povedati: »Potrebujem nekaj denarja,« praviš in že odložiš slušalko. Potem stopiš k blagajni. Deklica ni računala znižane tarife, niti normalne. Pač pa za štirideset dinarjev nad običajno tarifo.

»Koliko?«

»Ali naj kričim? Rekla sem,« pravi tako ozlovoljeno, da vsi, ki čakajo za menoj v repu, vzdihnejo, češ: »Glej ga, sitneža!«

Ko se prerinč iz gneče, zaviješ v prvi bife in naročiš dvojno žganje. Deklica je bila res čedna in zato bi bilo bolje, če bi srečanje z njo drugače poteklo...

Konec konca pa:

LJUBEZENSKA ZGODBA

je v omnibusu, kakršnega imam v mislih, šele tretja. Pripravimo sceno: ladja. Zdaj zdaj bo padla noč. Počitnice je konec. Ležim na ležalnem stolu in se temeljito dolgočasim. Nedaleč stran sedi na klopi mlado dekle. Očitno je sama in si revica ne zna pomagati.

»Zeblo jo bo,« si mislim, »in na tisti trdi klopi ne bo mogla spati. Čista človečnost me dvigne in jo ogovorim:«

NEKAJ LAHKEGA ZA KONEC

Spet je pozvonil telefon: »No, kaj je s teboj?« me sprašuje urednik.

»Bo, bo, vsak čas bo,« pravi.

»Daj že vendar. Koliko si pa že napisal?«

»Napisal sem tragično zgodbo, dokončal detektivko, ljubzenske pa še nisem do konca,« pravi.

»Kakšne ljubzenske? O čem pa vendar pišeš?«

»Omnibus pač — ob zaključku sezone.«

»In ljubzensko zgodbo imaš tudi? Kdo pa v njej nastopa?«

»Neko osamljeno dekle in jaz.«

»Končaj, končaj! Saj si vendar poročeni!«

»Saj je bila ona tudi. Mož jo je čakal v pristanišču.«

»Zato pa. Končaj! In kaj misliš še napisati?«

»Četrto zgodbo. Nekaj lahkega za konec. Kot v omnibusu. Nekaj lahkega.«

Zdaj že dobro uro grizem svinčnik: »Nekaj lahkega, nekaj lahkega,« ponavljam ves čas.

Kaj bi to bilo? Ze imam. Toda to ni zgodba,« si pravim. »Samo en stavek je.« Spet razmišljam. »Toda vsakdo si lahko zgodbo zamisli,« doženem nazadnje. Zapišimo torej tisti stavek: S počitnic sem se vrnil domov precej, precej lažji.

Sašo Lovšin

TRGOVSKO PODJETJE
»Planika«, Slov. Bistrica

proda

kompletni motor

za tovrni avtomobil TAM
v dobrem stanju

CENA 200.000 DIN

3493

NOGOMETNA TEKMA JUGOSLAVIJA A — MADŽARSKA A 1:3 (1:2)

Naš nogomet stagnira

Tudi madžarski nogometaši niso opravičili svojega slovesa

BEOGRAD, 16. sept. — Tekma za pokal dr. Gőrgőa. Gledalcev okrog 56.000. Sodniška trojka Šelpeit, Roman in Velnar (Avstrija). Vreme zelo lepo, sončno in mirno.

JUGOSLAVIJA (plave malice, bele hlačke): Beara (Krivokuča), Bellin, Crnković, Bošković, Horvat, Kustić II, Petaković, Milutinović, Zebec, Veselinović (Mujić, Bobek), Vukas.

MADŽARSKA (rdeče malice, bele hlačke): Grosics, Karpati, Kotas, Bozisk, Bőrszék, Berendy, Sandor, Koecsis (Mabos), Hídegkuti, Puskas, Czibor.

Pred začetkom tekme je v svečano ložo na stadionu prišel predsednik Indonezijske republike dr. Ahmed Sukarno. Vsi gledalci so vstali in burno pozdravili drugega gosta.

KOT PROTI INDOEZIJI
Ko je naša reprezentacija zalrgala slabo proti Indoneziji, smo se tožili za dejstvo, da je stara hiba naše reprezentacije...

IGRA NASHI NOGOMETASEV
Če analiziramo nogometase naše reprezentacije, lahko ugotovimo naslednje: Beara je bil nezanesljiv in bil dva gola lahko branil...

Včeraj
Včeraj so v Beogradu in Budimpešti najboljši madžarski in jugoslovanski nogometaši odili boj na treh frontah.

Čeprav je skupna bilanca v obeh treh srečanjih enaka — ena zmaga, en poraz in ena neodločena igra — se je merjenje moči končalo v korist Madžarov. Njihova reprezentanca je premagala našo najboljšo enajstmetrovko, mladinci pa so kot gosti uspeli zadržati neodločen rezultat.

KAKO SO PADLI GOLI
Madžari so prišli v vodstvo že v 5. minuti. Crnković je poskušal zaustaviti prodor desnega krilca Sandorja. Pa tudi Beara je hotel intervenirati. Crnković je dovolil, da je Sandor vrnil žogo pred naš gol v bližino enajstmetrovke, od koder Cziborji ni bilo teško poslati žogo v vrata.

Še dve točki za Beograjkanko
Ljubljana, 16. sept. — Z današnjo zmago proti Olimpiji 3:3 (20:18, 10:15, 18:10, 18:13, 15:7) so si odbojkarice beograjske Partizanke priborile še dve točki in se tako utrdele na vrhu lestvice. O igralkah Olimpije moramo reči, da se niso zdale renominirane nasprotnika in so začele tekmo z željo po zmagi, ki bi jim tudi ne ušla, če ne bi — kljub 4 set-zogam — nesrečno izgubile prvega liza. Kljub temu v borbenosti niso postupile in so Beograjkanko dobile tekmo šele z mirno igro in večjo izkušnostjo v zadnjem nizu.

Prvi Olimpiji sta odlično igrali Gregljeva in Meščeva, pri Partizanu pa reprezentantki Lukovičeva in Rističeva ter mlada Stojadinovičeva.

PRVA CONSKA LIGA

Spet brez točke za slovenska ligaša — Odred izgubil na Reki, »Ljubljana« pa doma proti »Splitu«

»Reka« — Odred 1:0 (1:0)
»Ljubljana« — »Split« 2:4 (2:0)

REKA, 16. sept. V prvenstveni tekmi I. conske lige je »Reka« premagala Odred z 1:0 (1:0). — Pred okrog 1500 gledalci je sodil Podubnik iz Zagreba, ki danes ni imel najboljšega dne. Strelec edinega gola je bil Dorić v 32. minuti.

Rezultati I. cone
Trešnjevka : Uljanik 2:1
Jadran : Metalac 2:1
Tekstilac : Sibenik 2:3
»Ljubljana« : »Split« 2:4
Turbina : Grafičar 2:1
»Reka« : Odred 1:0

Prejemanje postava ni pomagala. Igra je bila enakovredna, obe moštvi pa je ovirala huda vročina.

»Ljubljana« — Benčič, Ertilin, Čretnik, Gruden, Sočan, Vertelj, Hačler, Ferharčič, Dolenc, Blaznik, Valjavec.

LESTVICA
»Reka« 2 2 0 0 31 4
Turbina 2 2 0 0 31 4
»Split« 2 2 0 0 10 4
Metalac 2 1 0 1 7 2
Grafičar 2 1 0 1 4 2
Trešnjevka 2 1 0 1 2 2
Jadran 2 0 0 2 4 0
»Ljubljana« 2 0 0 2 17 0
Uljanik 2 0 0 2 2 0
Odred 2 0 0 2 0 2

»am levi kot. Nisem mogel napraviti prav ničesar, da bi preprečil žogi, da v mrežo. Istega misljenja verjetno ni bil Tirnančić, ki je Bearo zamenjal s Krivokučo.

Belin je eden izmed redkih igralcev naše reprezentacije, o katerem tokrat ne moremo reči slabe besede. S svojim hitrim nasprotnikom Cziborjem je imel sicer težave, vendar je svojo nalogo uspešno opravil.

Crnković je krivec za gol, večkrat je tudi oviral naša vratarja pri njeni intervenciji. Sandor je za njega predboro in prehitro krilo. Morda bi bilo bolje, če bi ga Tirnančić zamenjal s Stančevićem.

O Boskovo ni povedati kaj več, kot da je netočno podajal. Krstić je povprečen. Horvat je sicer zadovoljiv, ni pa igral tako, kot je znal igrati starije Horvat, ki je bil za nasprotno napadalce nepremostljiva ovira. Razen tega je Horvat zmanjšal svoj radius igre.

O napadu pa tole: Petaković je z dvema, tremi akcijama opravičil, da ga je zvezni kapetan postavil v moštvo. Milutinović je često izgubljal žogo, čeprav se je trudil na vsi moč. V drugem polčasu je popolnoma odpovedal. Zebec je bil najboljši borbeni igralec naše reprezentacije, Vukas ni imel svojega dne, Veselinović je — kot ostali — često gresil pri podajanju. Mujić je igral le nekaj časa in se dokaj dobro izkazal, medtem ko se predsednik Nogometne zveze Madžarske Gyula Pontić, da je Tirnančić Bobek za prej ni omogočil igrati.

MADŽARI BOLJSI
Madžari so nam od nekdanj bil velik nasprotnik. V vsaki športni panogi, posebno pa še v nogometu, in kot po pravilu, uspešnejši od nas. Odločitev za neodločeno igro v Budimpešti jim je popolnoma uspela. Njihovi krilci Sandor in Czibor sta bila udarna moč napada, v katerem je notranji trio svetovnih mojstrov imel izvrstnega pomočnika in realizatorja. Krilski vrsta, v kateri je bil najboljši Bozisk, je imela posebno v drugem polčasu lahko delo z našimi napadalci. Vsi priznajo, da je bil Grosics eden najboljših igralcev madžarske reprezentacije. Branilca sta hitra in ostra. Izkoristili pa so tudi skoraj vse priložnosti za dosego gola, ki so jim bile na razpolago.

Lahko se jezimo in lahko smo razočarani, lahko smo ogorčeni na vse in na vsakega, dejstvo pa je, da smo

slabi, da neupseti start naše reprezentacije v tej sezoni ni bil slučajen. Vse redkeje je naša reprezentanca enajstmetrovka, ki bi lahko premagala tudi najmočnejšega. Kaže pa, da bomo morali biti v prihodnje — ne samo zaradi večernjšega poraza — v svojih željah dokaj bolj skromni.

Uzjave po tekmi
Puskas: Igral sem po daljšem odmoru. Verujem, da smo zasluženo zmagali.

Kocsis: Bila je to teška tekma. Srdim, da se nisimo v formi, vendar smo igrali bolje kot Jugoslovani.

Gyula Pontić, predsednik nogometne Zveze Madžarske: Zasluženo smo premagali dobro moštvo Jugoslovancov. Grosics Veseli moč, da smo zmagali v Beogradu. Madžarsko moštvo je bilo boljše. Rezultat je realen.

Zvezni trener Blagoje Marjanović: No dejam izjav.

Horvat: Z nekaj potezami so Madžari rešili tekmo v svojo korist. Zebec: Igrali smo pod svojimi možnostmi. Madžari so zasluženo zmagali. Tekma je bila povprečna in niti na trenutnik ni bila podobna tekmi leta.

Vukas: Naša obramba je igrala slabo kot že dolgo ne. Prav tako tudi napad. Gole smo prejeli precej lahko. Milutinović: Madžari so zasluženo zmagali. Igrali smo slabo, imeli pa smo več priložnosti za dosego gola kot Madžari.

SPORTNE IGRE GRAFIČARJEV
Znagovalec:
Mariborska tiskarna

LJUBLJANA, 16. sept. Danes so bile zaključene IX. letne športne igre grafičarjev Slovenije. Po štiridnevni tekmovalni je največje ločje v šestih panogah dosegla Mariborska tiskarna, in sicer 257. Mariborčani so zmagali v atletskem peterboju mladincev, v streljanju moških, mladincev in žensk v odbojki mladincev in v kegljanju. Na drugo mesto se je uvrstila Ljudska pravica, ki je zmagala v nogometu, peterboju moških ter v odbojki in namiznem tenisu (moški).

Vrstni red ostalih: »Že« Moskričič 219, Celjska tiskarna 206, »MEPA« — Maribor 88, Miadinska knjižna 55, Slovenski poročevalci 51, DZS 41, Kartonažna tovarna 23 itd.

V BUDIMPEŠTI: MADŽARSKA B — JUGOSLAVIJA B 1:2 (1:0)

EDINA ZMAGA na treh frontah zaradi dobre taktike

Budimpešta, 16. sept. (Tanjug). B reprezentanca Jugoslavije je na Nep stadionu v Budimpešti premagala B reprezentanco Madžarske z rezultatom 2:1 (0:1). Gledalcev okrog 60.000. Sodniška trojka iz Romunije Sulder, Kroner in Segala. Gole so dosegli: Fenyvesi v 35. za Madžarsko, za Jugoslavijo pa Kostić v 54. in 55. minuti. Vreme: lepo in toplo.

Madžarska: Ilku I. (Danka), Buzanaky, Dalnoki, Szoka, Varhidi, Dekany, Buday, Palotas (Szusza), Kozak, Vilezsal (Moinar), Fenyvesi.

Jugoslavija: Bjelojević, Koščak, Radović, Santek (V. Popović), Spajić, Radiljević, Lipšinović, Antić, Papec, Kostić, Pašić.

Tekma je bila odločena v začetku drugega polčasa, ko je leva zveza Kostić v dveh minutah dosegel dva gola. Prvega je Kostić dosegel iz prostega strela s kakih 18 metrov od madžarskih vrat. Z ostrim udarcem je streljal mimo postavljenega zidu in našel desni kot. Vratar madžarske reprezentacije Danka je hotel intervenirati, vendar je uspel žogo samo dotakniti s roko in spremeniti smer mrežo. To je bilo v 54. min. Minuto kasneje je Kostić dosegel tudi drugi, zmagoviti gol. Po lepi akciji napada, pa Papec v teku podal žogo Kostiću, ki je brez oklevanja z voleyem močno streljal pod samo prečko v mrežo. To je bil zelo lep gol.

Jugoslovanska B reprezentanca je danes zasluženo zmaga. Predvsem se

ima za to zahvaliti dobri igri v drugem polčasu, ko sta bila odlična tako napad kot obramba. Madžarska enajstmetrovka je bila boljše v prvem delu igre, vendar svoje premoči ni uspela izkoristiti zaradi dobre igre naše obrambe, v kateri sta bila najboljša vratar Bjelojević in srednji krilce Spajić.

Naše moštvo je imelo zelo dobro taktiko. Predvsem so se branili in pustili sredino igrišča Madžarom. Taktika je prinesla našemu moštvo zmago. V drugem polčasu so z izvirnimi udarci, predvsem Kostića in Papeca, prvič premagali reprezentanco Madžarske v Budimpešti.

Pri Jugoslovanih je bil najboljši vratar Bjelojević — posebno v prvem polčasu. Ubranih je precej ostrih strel madžarskih igralcev Palotas in Fenyvesija. To je bilo v dobi madžarske premoči, ko je Bjelojević mimo izvrstnega Spajića uspel paralizirati akcijo vse napade domačinov. Razen Bjelojevića in Spajića so se odlikovali tudi Koščak, Radović, Kostić, v drugem polčasu pa Papec in Lipšinović.

Romanski sodnik Sulder je izvrstno vodil tekmo.

ZVEZNA KOSARKARSKA LIGA
Tudi Crvena zvezda brez točke v Tuzli

TUZLA, 16. sept. Sinoči je v tekmi zvezne kosarkarske lige Sloboda iz Tuzle premagala Crveno zvezdo z 73:61 (37:15). Največ košev za Slobodo so dosegli Matković 13, Otašević 14, Milošavljević 12, Pavličić 11, za Crveno zvezdo pa Popović 20 in Vrhovec 13.

RADNIČKI : MONTAZNO 62:58 (30:22)
MLADOST : PROLETER 65:78 (23:26)

TENIŠKO TEKMOVANJE ZA »TEDYJEV MEMORIAL«
Prvi zmogovalec: SUHAR

Ljubljana, 16. 9. 1956. Danes je bilo zaključeno izredno uspelo tekmovanje najboljših slovenskih teniških igralcev za stalno prehodno darilo Slovenske teniške zveze, razpisano v spomin na nepoznanega športnega organizatorja Mariborčana Srečka Voglarja-Tedyja. Najbolj ostre in kakovostne borbe so bile v kategoriji žilavov.

Finale je prineslo precejšnje presenečenje. Suhar je bil namreč očitno nejezi in zanesljivejši ter je zmagal z rezultatom 8:6, 6:3, 6:3. Tako bo njegovo ime kot prvo gravirano na dragoceni-umetniškem izdelanem pokalu.

Pri žilavcih je družina Lovrec razširila zavezo med seboj. Prvkinja Truda je potrebovala 3 nize za zmago nad svojo mlado sestrico Heleno in to 6:4, 8:10, 6:2.

Tudi pri mladincih se bila zgrizenost borbe pri polfinalu sta odpravila B. Skulj Černigoja (Branik) z 6:2, 6:1, Horvat (Branik) pa klubskega tovariša Korbarja z 6:3, 6:3. Finale je dal prav lepo igro in prinesel zmago Skulja s 6:4, 7:5.

Pri mladinkah je talentirana pionirka Znidarjeva izločila mariborsko Kačičnikovo s 6:2, 6:3. Finale Helena Lovrec-Znidar je bil prav dober. Mladka Kranjčanka je v zorno borbeno, manjka pa ji še rutine in svetujemo ji vaditi backhand udarec.

Finale moških dvojice je bila zanesljiva zaveza za vigrano dvojico Pučar-Božo Zerovec, ki jima A. Skulj in Suhar nista nudila močnejšega odpora in končala s 6:1, 6:2.

V prvenstveni tekmi vzhodne kosarkarske lige je Branik premagal »Maribor« z 51:39 (27:22). Branik je bil boljše, vendar kljub večernjši zmagi ni osvojil prvo mesto na lestvici vzhodne slovenske kosarkarske lige, ker je »Maribor« za minulo nedeljo izdatno premagal »Ljubljano« v gostih. »Gračanji« vili svojo zasluge, ki je bil pri Braniku najboljši. Daneu, pri »Mariboru« pa Cirer, sta dobro sodila Klojčnik in Lavrič iz Ljubljane.

V varadinsko-celjsko-mariborski li gi je Jedinstvo iz Čakovca pred okrog 1000 gledalci premagalo Branika s 4:2 (2:1).

Med mariborskimi športniki
V varadinsko-celjsko-mariborski li gi je Jedinstvo iz Čakovca pred okrog 1000 gledalci premagalo Branika s 4:2 (2:1).

Smučanje na vodi
Snežno odejo so zdaj naši smučarji zamenjali z vodno gladino. Ze nekaj dni se namreč smučarji-skakačeli poganjajo na Ljubljani čez »most« v vodo, na Zbiljskem jezeru pa alpski smučarji z vodnimi smučmi drsijo križem krašem po jezeru, medtem ko jih vleče mali motorni čoln. Pred dnevi je Smučarska zveza Slovenije celo povabila naše najboljši smučarje na skupen trening. Le-ta ni bil v Kranjski gori, ampak na Zbiljskem jezeru, kjer jih je tudi »ujel« naš fotoreporter. Pravijo, da je trening uspel in da so bili vsi zadovoljni.

V portoroškem zalivu
Te dni je bila tik pred Portorožem kaj uspela regata, ki je bila hkrati prva večja prirediteljska in mlade piranskega jadranskega kluba »Pirat«. Zanimivost tekmovalja s startom na progi v obliki trikotna so se razen prirediteljev udeležili zastopniki društva CDU v Miljah onstran meje, jadranci Ljubljanskega brodarkega društva ter člani jadrinskih klubov »Burič« iz Izole in »Jadran« iz Koprar. Posadke so na 25 jadrnicah raznih kategorij preplule progno trikrat v skupni dolžini 7 milj.

Rezultati: mednarodna kategorija »Zvezda« (tekmovalce tri jadrnice): Fausto Busani, CDU; Edo Pirkmajer, LBD; Vjekoslav Brusil, Pirat; mednarodna kategorija »Sloka« (15 jadrnic): Giuseppe Campanato, CDU; Marjo Cerkevnik, Jadro; Janko Kosmina, Jadro; kategorija »Divja mačka«: Jordan Vuk, Pirat; jadrnice proste gradnje: Marijan Lukša, LBD. VI. K.

NOVI SAD, 16. sept. — Bokarski dvoboj med »Vojvodino« in Partizanom se je zaključil neodločeno 10:10.

ŠAHOVSKA OLIMPIADA V MOSKVI

Jugoslavija — Danska 2:1 (1)

Naša reprezentanca trenutno na tretjem mestu

Moskva, 16. sept. — (Od našega posebnega dopisnika). Danes dopoldne so nadaljevali s igranjem prekinjenih partij iz prejšnjih kol. Dvoboj iz III. kola Madžarska: Izrael je bil končan z rezultatom 4:0, dvoboj iz IV. kola Argentina — Izrael pa so Argentinci odločili v svojo korist s 3,5:0,5 (vse tri prekinjene partije so Argentinci dobili). Dvoboj Madžarske — Zah. Nemčija je bil končan neodločeno z 2:2, ker je Szabo v nadaljevanju premagal Unzickerja. SZ je premagala Argentino z 2,5:1,5 (Plink je brez nadaljevanja predal partijo Bronstein). Dvoboj Bolgarija — Izrael se ni končan. Bolgari vodijo z 2:0. CSR in Anglija sta se razili s neodločenim rezultatom 2:2. Dvoboj med Švicco in Romunijo se ni končan, ker sta dva prekinjena partiji pri stanju 1:1 drugič prekinjena.

Ni še končan dvoboj Jugoslavija: Danska. Jugoslavija vodi z 2:1, medtem ko bosta Matanović in Poulsen nadaljevala tekmovalni je največje ločje v šestih panogah dosegla Mariborska tiskarna, in sicer 257. Mariborčani so zmagali v atletskem peterboju mladincev, v streljanju moških, mladincev in žensk v odbojki mladincev in v kegljanju. Na drugo mesto se je uvrstila Ljudska pravica, ki je zmagala v nogometu, peterboju moških ter v odbojki in namiznem tenisu (moški).

MLADI: JUGOSLAVIJA : MADŽARSKA 1:1 (1:1)

Neizkoriščene priložnosti za dosego zmage — Naši so zastreljali enajstmetrovko — Razmerje v kotih 13:1 za Jugoslavijo

Beograd, 16. sept. Stadion JLA, gledalcev okrog 53.000, sodnik Tlovas Marković. Mladi reprezentanci Jugoslavije in Madžarske sta igrali neodločeno 1:1 (1:1). Gola sta dosegla: za Jugoslavijo Bubañ v 19., za Madžarsko pa Matea v 12. minuti.

Čeprav je bila naša reprezentanca, posebno v drugem delu predmeha in boljše pa zaradi neučinkovitosti in nepreciznosti ni uspela izkoristiti številnih priložnosti in prvič po osvojitvi premagati Madžare. Premoč izkazuje tudi razmerje v kotih — 13:3 v korist Jugoslavije.

Ze ko je žoga prvič vrenila s središča, sta obe moštvi skušali odločiti tekmo v svojo korist. Prvi so uspeli naši. Galić je streljal kot in Bubañ je že v 10. minuti prikril potresel mrežo mladega madžarskega vratarja. Radost jugoslovanskih igralcev in gledalcev pa je bila kratka. Samo dve minuti kasneje je Matea s kakih 20 metrov izenačil rezultat, zahvaljujoč predvsem slabi obrambi drugega dobrega Radovića.

V drugem polčasu so bili Jugoslovani izrazito boljše, vendar sta Bubañ in Blažić zaradi svoje počasnosti in neokretnosti vedno dovolila madžarskemu vratarju, da je pravočasno interveniral. Najdalejšje priložnosti pa je imel branilec Popović v 71. min. Iz oči v oči je bil sam pred madžarskim vratarjem in razdalji 11 m. Vendar je enajstmetrovko slabo streljal, tako da je vratar žogo ujel. Madžari v tem delu igre niso niti enkrat nevarne streljali na Radovića vrata.

Jugoslavija: Radović, Vračinić, Popović, Selimović, Aljinović, Malešev, Borović (Suljinski), Sekularac, Bubañ, Blažić, Galić.

Madžarska: Radović, Vračinić, Popović, Selimović, Aljinović, Malešev, Borović (Suljinski), Sekularac, Bubañ, Blažić, Galić.

BRZOJAVKE
SIDNEY, 16. sept. (Tanjug). V toku na 200 m za ženami je avstralska atletinja Betty Huthbert dosegla nov svetovni rekord s časom 23,2 sekunde, kar je za dve desetinki sekunde bolje od prejšnjega svetovnega rekorda Jacksonove.

BUDIMPEŠTA, 16. sept. (Tanjug). — Madžarski atlet Sandor Rozsney je izboljšal svetovni rekord v teku na 3000 m s časa 8:30,5 minute. Prejšnji rekord je bil 8:39,8.

HELSINKI, 16. sept. (Tanjug). — Danska nogometna reprezentanca je premagala Finsko s 4:0 (3:0).

OSLO, 16. sept. (Tanjug). — Norveška je v prijateljski nogometni tekmi premagala Švedsko s 3:1 (1:0).

HANNOVER, 16. sept. — Včeraj je tu pred 90.000 gledalci Sovjetska zveza v zelo zanimivi in razburilni nogometni tekmi premagala Zahodno Nemčijo z 2:1 (2:1). Sovjetski igralci so bili hitrejši, ne pa tudi boljše, zmagali pa so spričlo izvrstne obrambe Jašina. Dva gola sta bila dosežena v prvih petih minutah igre, zmagoviti gol za ZSSR pa je dosegel v 36. minuti Strelcov, ki je dosegel tudi prvi gol.

MOSKVA, 16. sept. — V Moskvi je B reprezentanca ZSSR premagala ustrežno reprezentanco Zahodne Nemčije s 3:1.

LAUSANNE, 16. sept. (AP). Na mednarodni nogometni tekmi je Nizozemska premagala Švico s 3:2 (3:2). Gledalcev je bilo 20.000.

DURBAN, 16. sept. — V Durbanu je praski nogometni klub Dinamo premagal moštvo Natala s 3:1 (2:0). Dinamo bo na tej turneji po južnoafriški uniji odigral štiri tekme.

BOLOGNA, 16. sept. — Na velikem mednarodnem kosarkarskem turnirju v Bologni so bili predzadnji dan tekmovalca doseženi naslednji rezultati: ZSSR — CSR 93:48 (21:22), Italija — Švedska 86:59 (30:16), Madžarska — Poljska 71:59 (30:37). Stanje na lestvici: ZSSR 8, CSR 7, Madžarska 7, Italija 6, Poljska 4 in Švedska 4 točke.

TOWNSVILLE, 16. sept. — Avstralec John Monckton je dosegel dva najboljša časa na svetu v plavanju na 110 in 220 jardov hrbtno. Na 110 jardov je dosegel čas 1:04,6, na 220 jardov pa 2:21.

MOSKVA, 16. sept. — V tekmovalni za svetovno šahovsko prvenstvo za ženske vodi po 18. kolu svetovna prvkinja Bykova s 7 (1). Za njo sta Rubcova 6,5 (1) in Rudenko 3,5 točke. Do konca je še 6 kol.

GLASGOW, 16. sept. — Na mednarodnem atletskem mitingu v Glasgou so bili doseženi naslednji boljši rezultati: moški: 800 m — Hewson (Anglija) 47,5, 110 m ovire — Kinsella (Irski) 14,5, 400 m oviro Dittner (Vzhodna Nemčija) 52,7, 4x100 m Zah. Nemčija 41,8.

Dnevne novice

FLEX je samo prvovrsten. FLEX čisti čisto zmanjka na trgu, ker pri proizvodnji ni nobenih nadomestkov. FLEX je vedno prvovrsten.

V vsako kuhinjo LIN čistilni prašek

Kar ni bilo mogoče včeraj, je danes. Za Teint, Bell, ROZNO MLEKO so surovine zagotovljene. Odlučni izdelki za naše žene.

GLEDALISCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DEJAMA
Petek, 21. septembra ob 20: Axelrod:
»Sedem let skomin«. Abonma G.
Sobota, 22. septembra ob 20: Axelrod:
»Sedem let skomin«. Abonma T.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
razpisuje abonma za sezono 1956-57, in sicer za deset dramskih del, med katerimi bo približno polovico resnih in polovico vedrih. Razpisanih je pet abonmajev, in sicer: abonma Turek popoldanski, abonma Turek večerni, abonma Sreda večerni, abonma Četrtek večerni, abonma Petek večerni. Cena enega sedeža za vseh 10 predstav je od 270 do 1000 din. Abonma se lahko plačuje tudi v dveh obrokih ali celo štirih obrokih (prvi obrok pri vpisu). Vpisovanje abonmajev bo za dosedanje abonente od 17. do 19. septembra, za nove abonente od 20. do 22. septembra od 10-12 in od 15-18 pri gledališki blagajni. Podrobnejša navodila so razvidna iz razpisa v Gledališki pasaji.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE
pri zavodu »Ljubljanski festival«
Trg francoske revolucije 1 (Križanke)
Torek, 18. septembra ob 20: André
Roussin: »Mož, žena in smrt«.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA
Ponedeljek, dne 17. sept.: lekarna
»Pri gradu«, Partizanska cesta 1.
Torek, dne 18. septembra: lekarna
»Studenti«, Gorkega ulica 18.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »Strah«.
UDARNIK: Ameriški barvni film: »Po čem je slava«.

Umetnostna galerija. Razstava slikarja-grafika Avgusta Černigoja. — Razstavljenih je nad 180 del znanega tržaškega slikarja olj, akvarelov, risb in grafik. Razstava je odprta dnevno od 10-13 do vključno 23. septembra (ob nedeljah do 13. ure).

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 19. septembra ob 20: Sofoklej:
»Antigona«. Premiera. Premierski
abonma in izven.

KINO

UNION: Ameriški barvni film:
»Hondo«. Predstavi ob 18 in 20.
METROPOL: Ameriški barvni
film: »Saskatchewan«. Predstavi ob 18
in 20.

VESTI IZ TRBOVELJ

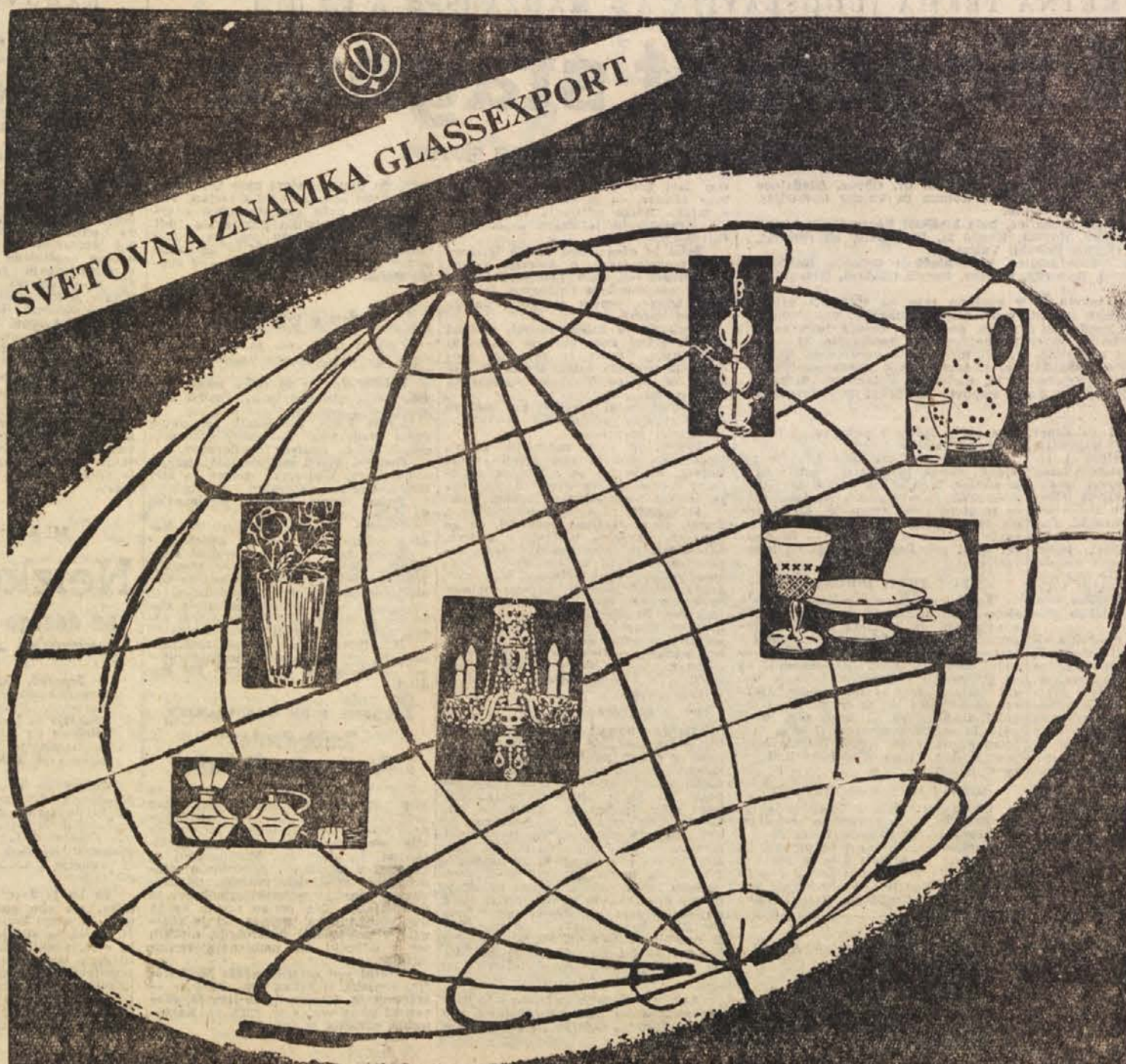
»SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Ame-
riški film: »Streljaj prvi«.

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO SOFERJE D in C kate-
gorije, visokokvalificirane »tome-
hanike z daljšo prakso in delavce
za delavnico. Plača po tarifnem
pravilniku. — Električna cestna že-
leznica, Ljubljana 3381

STANOVANJE, dvoipolno, kom-
fortno, v vili, s posebnim vvhodom,
v Zagrebu, ramanjam za podobno
v Ljubljani, Seltiv plačam. Ponud-
be pošljite v upravo lista pod »Iz-
redna prilika«. 3478

ZLATO ZAPESTNO VERIZICO sem
izgubila 12. t. m. v eni izmed stavb
mestnih občin ljubljanskih ali pa
v bližini stavbe. Ker sem zapes-
tnico dobila za svoj življenjski ju-
bilej od svoje mame ter mi je za-
radi tega zelo ljub spomin, prosim
poštenega najditelja-ico, da mi za-
pustnico vrne ter jo odda na upravi
LP, Ljubljana, Kopitarjeva 2, kjer
bo dobil lepo nagrado. 471-11

SVETOVNA ZNAMKA

Češkoslovaško steklo zmaguje s kvaliteto — izvedbo — ceno

DOBAVLJAMO:

kalijevo steklo — svinčeno steklo — stisnjeno steklo — kristalno blago — raz-
svetljivo steklo — lestence — laboratorijsko steklo — tehnično steklo —
ploščato steklo — stekleno embalažo

OBISČITE NAS NA ČEŠKOSLOVAŠKI RAZSTAVI NA ZAGREBSKEM VELE-
SEJMU OD 7. DO 21. SEPTEMBRA 1956

GLASSEXPOR

ZUNANJETRGOVINSKO PODJETJE ZA IZVOZ STEKLA, 1, VACLAVSKE NAM.
PRAGA II — ČEŠKOSLOVAŠKA 1205

Kaj zdaj,

HANS
FALLADA

ROMAN

FANT?

57

Za Ovčko je bilo to pravzaprav samo nadaljevanje poljuba za lahko noč, potreba, da bi se k nekemu privila, želja po nežnosti. Ovčka je hotela samo za trenutek objeti Fanta, zakaj zunaj je bil divji, široki svet s spletkami in sovraštvom, ki se ni menil za človeka in niti za to ne, da si človek želi majhen, topel otoček.

Tako sta ležala tudi zdaj, tesno z obrazoma drug pri drugem, v veliki, tisoče kilometrov dolgi temi; morala sta biti tesno drug pri drugem, če naj bi moderna, komaj meter štirideset široka prešita odeja tako pokrila odrasla človeka, da bi nikjer ne sili podnjo hladni zunanji zrak. Sprva je čutil vsak zase toploto drugega kot nekaj tujega, iznenada pa je ta razlika izginila, Ovčka in Fant sta bila eno. In potem se je Fant še bolj stisnil k njej.

»Fant,« je rekla Ovčka, »moj Fant, moj edini...«

»Ti,« je rekel on, »ti... Ovčka...« In jo je poljubil. To ni bil več dolžnostni poljub, tako dobro je bilo poljubljati ta usta, ki so kar nekako odcvetela pod pritiskom njegovih ustnic ter postajala čedalje mehkejša, polna in zrela...

Izenada pa jo je Fant nehal poljubljati in se je celo lahko odmaknil, tako da so se dotikale samo še prsi.

»Ti, Ovčka,« je rekel s prizvokom poštenosti v glasu, »bil sem strašen pepec.«

»Res?« je vprašala in premišljala trenutek ali dva. Potem pa je rekla: »Koliko stane toaletna mizica? Sicer pa ti ni treba govoriti o tem, če ne maraš. Je že vse dobro. Veselje si mi hotel napraviti.«

»O, ti!« je rekel. Izenada sta bila spet tesno skupaj. Potem pa se je vendarle odločil in se spet odmaknil: »Sto petindvajset mark stane.«

Premor. Ovčka je molčala, on pa se je opravičeval: »To se mnogo sliši, toda pomisli, da zrcalo samo stane petdeset mark.«

»Lepo,« je rekla Ovčka, »ogledalo je res lepo. To sicer presega najine razmere, za prihodnjih pet ali deset let bi pravzaprav ne potrebovala toaletne mizice, pa sem te pravzaprav jaz spravila na to misel. Lepo je, da jo imava. Dober in trapast hkrati si tudi, Fant moj. Zdaj pa le glej, da ne boš psoval, če se bom s ponošenim zimskim plaščem še leto dni potikala okoli, zakaj najprej bo treba poskrbeti za Storzka...«

»Tako dobra si,« je rekel in poljubljanje se je začelo iznova. Spet sta bila tesno drug pri drugem. Morda bi se tisto noč razprava o toaletni mizici sploh ne bila nadaljevala, če bi se tisti trenutek ne oglasil iz »berlinske sobe« pravcati orkan hrupa, smeha, tuljenja in vresčanja. Vse je prevpil nagel moški glas, ki se mu je pridružila nič kaj prijazna govornica Mije Pinneberg.

»Pošteno ga že imajo pod kapo,« je rekel Fant, ki ga je hrup metil.

»Mama ni nič kaj dobre volje,« je dodala Ovčka.

»Mama bi se vedno prepirala, samo če ga popije kozarček ali dva,« je rekel Fant.

»Ali ji ne moreš plačati najemnine? Vsaj nekaj bi ji dal?«

»Imam samo še dvanjštirideset mark.«

»Kako?!« je Ovčko vrglo pokonci in že je sedela v postelji. Izpustila je svojega Fanta in nič je ni brigala ne toplota ne hladni zrak ne ljubezen. Sedela je, kot bi jo pribil. »Kako? Koliko še imaš od plače?«

»Dvanjštirideset mark,« je bil Fant čisto majhen. »Poslušaj me, Ovčka!«

Ovčka pa ga ni poslušala. To pot je bil njen strah prevelik. »Dvanjštirideset,« je šepetala in računala. »Sto petindvajset. Torej si dobil sto sedemdeset mark plače. To ni mogoče.«

»Sto sedemdeset, tri marke sem dal dečku.«

Ovčka je zagrabila za te tri marke: »Kateremu dečku? Kako to?«

»No, vajencu!«

»A tako! Torej sto sedemdeset. Pa si šel in si kupil... Kaj bo zdaj? Od česa pa bova živela?«

»Ovčka,« jo je prosil Fant, »saj vem. Tako neumen sem bil. Verjemi mi, nikoli več se ne bo ponovilo. Sicer pa še dobiva denar od državne ustanove.«

»Tega bo kmalu zmanjkalo, če bova tako gospodarila! In Storzek? Saj vendar morava nekaj kupiti za Storzka! Na slami ne bo ležal, da veš! Midva lahko potrpiva, nama ne bo škodovalo, toda Storzek ne sme tega čutiti, vsaj prvih pet ali šest let ne. Mi boš pomagal?«

Zdaj je sedel v postelji tudi Fant. Govorila je tako čudno, njen glas je imel prizvok, kakor da njega sploh ni več, kakor da je kdorkoli, samo Fant ne. Pa je rekel: »Ovčka! Saj ti pravim, da sem bil norec, vse sem storil narobe. Tak sem pač. Nikar ne govori tako! Takšen sem vedno bil, zato mi moraš stati ob strani in govoriti z menoj kot s svojim Fantom, ne pa kakor da sem kdorkoli, s komer se lahko prepiraš.«

»Fant, ti, jaz...«

On pa je govoril, ni maral popustiti: »Ovčka, zares mi moraš oprostiti. Veš, iz tvoje notranjosti mora priti, da ne boš več mislila na to, da se ne boš več mogla smejeti na račun svojega trapastega moža, kadar boš v bodoče stala pred toaletno mizico.«

»Fant, moj Fant...«

»Ne,« je rekel on in skočil iz postelje. »Zdaj morava imeti luč. Moram videti tvoj obraz, da bom vedel, ali si mi zares oprostila, in da bom vedel za kasneje...«

Prižgal je luč in pohitel nazaj k njej. Ni zlezal v posteljo, marveč se je nagnil nad njo in jo gledal. Dvoje obrazov, razgretih in zardevlih, je bilo tesno pritisnjenih, pogled se jima je skalil. Njeni lasje so se razpustili, njune ustnice so se ujele, srajca se je razprla in Fant je videl njene polne grudi z lahno modrikastimi žilicami.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO «UNION»

Italijanski barvni film

«ATILA»

Tednik F. N. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. V glavni vlogi Sophia Loren, Anthony Quinn in Henri Vidal. Film bo na sporedu do 22. t. m.

KINO «VIČ»

Ameriški barvni film

Bobni čez reko

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. V glavni vlogi Audie Murphy in Walter Brennan. Film bo na sporedu na 21. t. m.

KINO «TRIGLAV»

Francoski barvni film

ALI BABA in 40 razbojnikov

V glavni vlogi Fernandel, Samia Gamal in Henri Vilbert. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO «KOMUNA»: Poljski film: »Frederic Chopin«. Tednik: Filmske novice št. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Czeslaw Wollejko in Alexandra Slaska. Film je na sporedu do 20. septembra.

KINO «SLOGA»: Angl. film: »Zena na ladji«. Brez tednika. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 19 matineja istega filma. V glavni vlogi Anthony Steel in Peter Ficher. Danes zadnjkrat. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo v kinu »Sloga« od 9 dalje.

KINO «SOCA»: Amer. barvni film: »Bedeči gusar«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8: Do nadaljnjega zaprto.

LETNI KINO «BEZIGRAD»: Angleski

KINO «ŠIŠKA»

Ameriški barvni film

Bagdaski berač

V glavni vlogi Ronald Colman in Mariene Dietrich. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 18 dalje.

RADIO LJUBLJANA

Spored za ponedeljek, 17. septembra
 5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 8.20 do 6.25 Naš jedilnik — 6.30-6.40 Reklame — 7.10-8.00 Zabavni zvoki — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Radijska sola za srednje stopnjo: Dedkov izgubljeni čas — 11.40 Orkestralna glasba — 11.50 Za dom in žene: Zito in mlevski izdelki — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Riharda Oria in Daniela Gruma — 12.30 Kmetijski nasveti: Gabriel Močnik: Tetraploidna rž — 12.40 Lahek spored izvaja Mari-borski pihalni ansambel — 13.15 Za vsakogar nekaj (pisan spored lahke in zabavne glasbe) — 14.05 Radijska sola za višjo stopnjo: Aminbek (baskirska pravljica) — 14.35 Glasbena medigra — 14.40 Zelič ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.35 Iz solistične glasbe — 16.00 Utrinki iz literature: Mirko Božič: Kurjani — 16.30 V svetu opernih melodij — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Kronika iz naših mest: Pristina — 18.10 Iz zakladnice jugoslovanskih samospevov — 18.45 Kulturni obzornik — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 S festivala »Praška pomlad« — 22.15-23.00 Domači ansambli v plesnem ritmu — 22.15-23.00 UKV program: Nočni koncert — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba).

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Milan Ceh, Cesta maršala Tita.

Z BLEDA

Ameriški barvni film: »Mostišče«. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Tony Curtis, Frank Lovejoy in Mary Murphy.

OBISČITE

Mednarodni kmetijski sejem V NOVEM SADU

OD 15. DO 23. SEPTEMBRA 1956

- Sodelujejo: kmetijstvo z razstavo živine, obdelovanja zemlje, čebelarstva, ribištva; vsa domača industrija, tako živilska, kemična itd. — Deset tujih držav razstavlja traktorje, kombajne, kemikalije, različno živino in moderno embalažo. — Raznovrsten zabavni program
- Popust na železnici in ladjah 25%. — Zagotovite si prenočišča v Novem Sadu pri Putniku, tel. 22-22 in 31-321 1295

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
 Nedelja, 16. sept. ob 16: Iven in za podeželje; Ivan Cankar: »Hlapci«. Torek, 18. sept. ob 16 in 20 zaključna predstava za tovarno »Iskra, Kranj: Ivan Cankar: »Hlapci«. Petek, 21. sept. ob 20: Iven: Ivan Cankar: »Hlapci«. Nedelja, 23. sept. ob 16: Iven in za podeželje; Ivan Cankar: »Hlapci».

Uprava Prešernovega gledališča — Kranj, obvešča vse cenj. obiskovalce, da je rok za vpis abonmaja za sezono 1956/57 podaljšan do 1. okt. 1956.

STOTINE VRST iste visoke kakovosti:

- 311 ~ krojaški pribor in povlačni zapirachi
- 312 ~ torbarski, tapetniški in čevljarski pribor
- 313 ~ pribor za pisanje, slikarski in pisarniški pribor, pribor vseh vrst za pisarniško organizacijo
- 314 ~ usnjena galanterija, kovčki iz lepenke in trdne mase (fiber), dežniki, higiensko in kirurško gumijasto blago
- 315 ~ galanterijsko blago, pribor za kajenje in britje, blago iz ličja in košare, ščetke, čopiči vseh vrst
- 316 ~ igrače, športni in ribiški pribor
- 321 ~ gumbi vseh vrst, umetno cvetje in sadje
- 331 ~ igle vseh vrst (igle za šivalne stroje in za ročno šivanje, igle za tekstil in tapetniške igle ter igle za šivalne stroje za izdelavo čevljev), papirnate cevke, podpirače, ostali pribor vseh vrst za tekstilno industrijo, laboratorijske in kontrolne aparate za tekstilno industrijo

Prago-Export

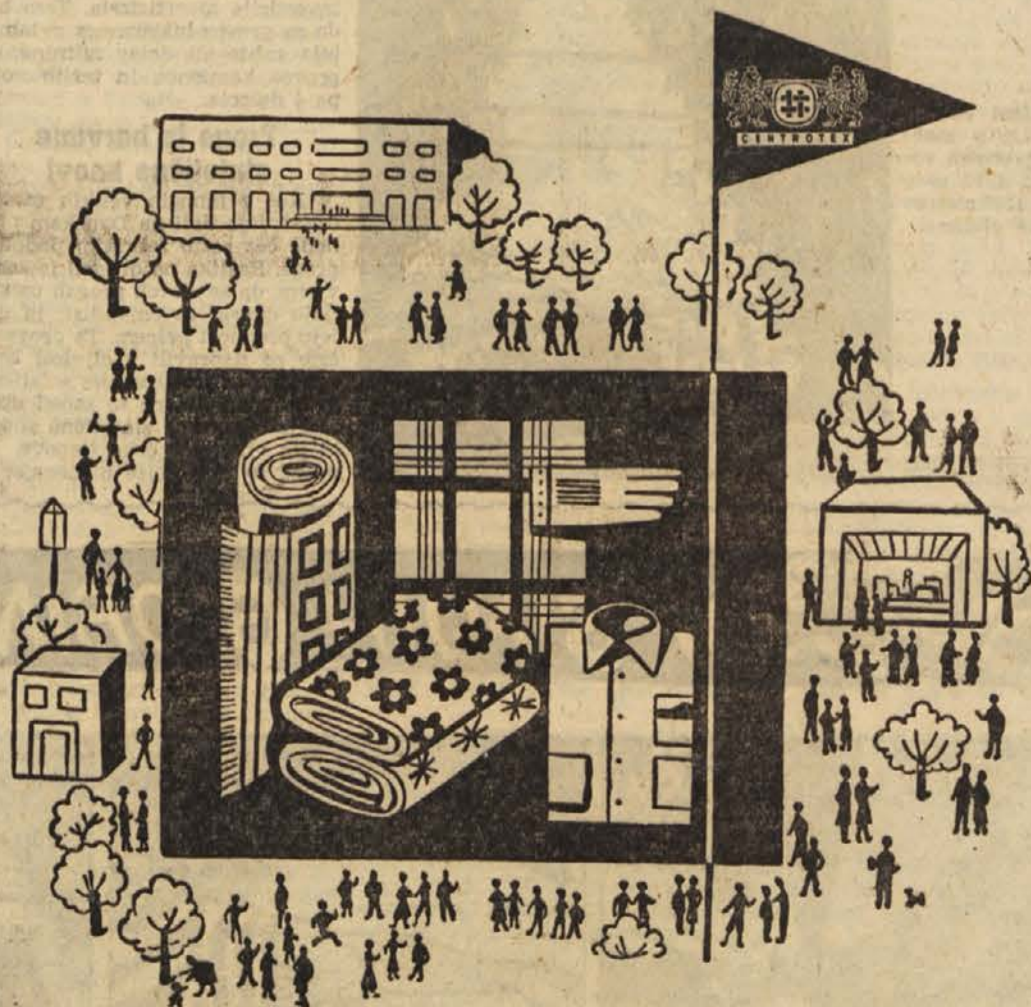
Zunanjetrgovinsko podjetje za izvoz in uvoz opreme, galanterijskega in drobnega potrošnega blaga

Jungmannova 34 PRAGA 2 Čekoslovaška

OBISČITE NAS RAZSTAVNI PROSTOR NA VELESEJMU V ZAGREBU OD 7. DO 21. IX. 1956 1207

Obiščite našo tekstilno razstavo na ZAGREBŠKEM VELESEJMU

Izvažamo: Bombažne tkanine, robčke, laneno blago, volnene tkanine, tkanine za pohištvo, pliše in umetna krzna, preproge in pregrinjala, tiskane bombažne tkanine, svilene tkanine, robece in šale, konfekcija, klobuke in čepice, kvačkano in pleteno blago, kratke in dolge nogavice, rokavice, vrvice in okrasne vrvice, čipke in tile, bombažni sukanec in sukanec za šivanje, čevlje, klobučevino, tehnične tkanine, umetno usnje, krzna

Zunanjetrgovinsko podjetje za uvoz in izvoz tekstilnega in usnjene blaga

PRAGA VII
 Tr. Dukelskýh hrdinů 530
 Čekoslovaška

1208

CENTROTEX

LIGNA

ZUNANJETRGOVINSKO PODJETJE

VODIČKOVA 41 PRAGA 2

ČEKOSLOVAŠKA

PRIKAŽUJE NA

ZAGREBŠKEM VELESEJMU

od 7. do 21. sept. 1956

LIGNATONE

glasbene instrumente
 klavirje Rösler — Petrof
 kovinsko pohištvo
 vse vrste papirja itd.

Obiščite naš razstavni prostor na **Zagreškem velesejmu**

1209

LIGNA

Polenovka je ujeta, še spreten zamah in že je na krovu

Na Lofotskih otokih

se suši na soncu 140.000 ton rib

stari zapiski v angleških muzejih.

Mreže so se začele uveljavljati nekako po 15. stoletju, proti novemu načinu pa je nastopila razen številnih ribičev tudi deželna duhovna gosposka, češ da tako »spustošenje ne bo prineslo božjega blagoslova.« No, sčasoma se je ribiška mreža uveljavila tudi na Lofotskih otokih...

Zadnja leta uporabljajo daljni potomci nekdanjih Vikingov najmodernejša tehnična sredstva, in sicer radar, radijski telefon, električne merilce globine itd. Ker sodi ribištvo med najpomembnejše panoge norveške gospodarske dejavnosti, je priskočila ribičem na pomoč tudi država, ki daje izdatna posojila ob ugodnih pogojih.

Hkrati z ribolovom se je razvila tudi industrija konzerv, vendar norveški ribiči sušijo večino ulovljenih rib po stoletja starem načinu. Z ostrimi noži odstranijo drobovje, nato pa slanike obešajo v sušilnicah, kjer jim stalni vetrovi kmalu pobejejo odvečno vlogo.

Večinoma imajo večja, združna ribiška podjetja hkrati tudi tovarne za predelavo in konserviranje, kjer je zaposlenih na višku sezone tudi po več sto delavcev. Izdelke izvažajo, in sicer predvsem v Sovjetsko zvezo, Francijo in Anglijo.

Sodobna glasba osvaja ameriški trg

Moderni skladatelji resne glasbe v Ameriki čedalje bolj izpodrivajo stare klasike. To ne pomeni, da so klasične skladbe ostale »nekurantno blago«, temveč da si publika vedno želi česa novega. V zadnjem času posebno mnogo izvajajo dela Arona Coplanda in Eliota Carterja. Nad 240 modernih skladateljev s 1500

Norvežani nalovijo povprečno poldrugi milijon ton rib na leto. Njihova dežela je torej na prvem mestu v Evropi, te ribe pa so vredne 500 milijonov kron,

kar bi bilo nekako 2,5 milijarde dinarjev.

Norveško ribiško ladjeve šteje okoli 12.000 ladij, samo okoli Lofotskega otočja pa nalovijo potomci nekdanjih Vikingov okoli 145.000 ton slanikov.

Dežela, ki živi od čaja

To je pokrajina Nyassa v Centralni Afriki. V tej deželi namreč pridelajo 7,5 milijona kilogramov čaja. Nyassa meri 127.000 kvadratnih kilometrov in šteje okrog 2,5 milijona prebivalcev. Čaj so začeli gojiti leta 1904 in takrat posajene rastline še danes dobro rode. Dežela za-

Reševalni čoln na poti okoli sveta

38-letni danski mornariški kapitan Walter Westborg, ki namestila je navadnim reševalnim čolnom potovati okrog sveta, je pripeljal na francosko atlantsko obalo. Njegov čoln je popolnoma nepremočljiv in kapitan Westborg meni, da ga sploh ni mogoče potopiti. Po njegovem mnenju bo izdržal potovanje okoli sveta. Na poti med Dansko in Veliko Britanijo je zašel v vihar, iz katerega se je komaj rešil.

Črno-beli otok

Eden najzanimivejših jadranskih otokov je prav gotovo otok »Sveti Grgur« severno od Raba. Ni naseljen, čeprav je na južni strani pokrit z gostim gozdom. Polovica tega otoka je iz belega, druga polovica pa iz sivomodrega kamna. Meja med eno in drugo polovico pa ni zabrisana, temveč ostro loči oba dela. Na meji sami so velike skale, ki so na eni strani bele, na drugi pa sivomodre. Tako pripadajo te skale, kot pravijo prebivalci okoliških otokov, »črnemu in belemu delu otoka«.

Divji konji in promet

V avstralsko mesto Landsborough večkrat vdoro iz bližnjih planinskih gozdov velike črede divjih konj. Čreda, ki je v njej včasih tudi po 200 konj, popolnoma ustavi ves promet v mestu in okolici. Avstralsko ministrstvo za promet prireja pravcate pogone na te konje, med katerimi so tudi potomci plemenitih konj, ki so pobegnili s farm.

Drobne ZANIMIVOSTI

NOVOST ZA GOSPODINJE
Ameriška industrija pripravila za gospodinjice elektronski štedilnik, na katerem se jedi ne kuhajo z ognjem, marveč z mikro valovi visoke frekvence. Ta novost bo skrajšala čas, ki je potreben za pripravljanje kosila, za približno 50 odstotkov. Velika prednost tega izuma je v tem, ker mikro valovi grejejo je jed v loncu ali ponvi, medtem ko ostane posoda hladna. S poskusi so dokazali, da se na elektronskem štedilniku krompir opravi v dveh, pečivo pa je pečeno v šestih minutah. Štedilniki bodo v kratkem prišli v prodajo po ceni 1200 dolarjev. Proizvajalec je v omenjeno ceno vračunal instalacijo štedilnika, prevoz in navodila, razen tega pa dalje tudi enoletno jamstvo.

»ZDRAVILO PROTI PIJANOSTI«
Odkar so na švedskem lani oktobra ukinili »suhi režim«, je zelo naraslo število alkoholikov, kar jasno dokazujejo pogoste aretacije pijancev zaradi izredov na javnih krajih. Vse takšne razgrajene prepeljuje na najbližje policijske postaje in jih zapro v samice, izpustijo pa jih šele, kakor pravijo na švedskem, kadar se v njih »svino povzre«.

Nalovljeni slaniki se sušijo v močnem severnem vetru. Na sliki so v ozadju 1200 metrov visoke planine.

Najdaljši most

Prejšnji teden so slovesno izročili prometu najdaljši most na svetu. To čudo moderne tehnike veže ameriško mesto New Orleans z jezerom Pont Corten. Most je dolg 35 kilometrov in ga nosi 2246 pontonov. Velikan je veljal 46 milijonov dolarjev. Treba je bilo nekaj ukreniti, da bi se ta velika investicija amortizirala. Zato bodo za prevoz luksuznega avtomobila zahtevali dolar mitnine, za prevoz kamionov in težjih vozil pa 4 dolarje.

Proge iz barvane sintetične snovi

Kot v mnogih velikih mestih označujejo tudi na Danskem prehode čez cesto zebrašnim podobne proge. Razlika od drugih je samo v tem, da se ob teh progah ustavlja danski avtomobilisti in dajejo prednost pešcem. Te progaste črte so napravili z oljnim barvam ali pa z obarvanim asfaltom. Pred nedavnim pa so začeli uporabljati barvane sintetične snovi, ki jih vlivajo v ozke žlebove. Te proge so trpežnejše in cenejše.

C. MONTI

»Ne pozabite na jutrišnji dan,« je rekla tajnica Lukrecija Rossi svojemu šefu Alfredu Guzzoniju.
»Kaj pa je jutri?« je hotel vedeti.
»Vaša žena ima god.«
»Seveda, hvala vam za pozornost. Ze sam sem si prejšnji teden belil glavo, kaj naj ji dam. Kaj bi si na primer vi želeli za tak dan?«
»Saj imam tudi jaz jutri god.«
»Oh, oprostite, prav tako vam je ime Lukrecija kot moji ženi.«
»Ce bi bila jaz vaša žena, bi si želela kak lep klobuk.«
»Odlično!« je vzkliknil Guzzoni, opoldne pa je doma pri kosilu nekaj namigoval za nov klobuk. No, žena ni kazala nič kaj posebnega zanimanja, mimogrede pa je potem rekla, da je videla v Via Roma prav lepo zappestnico.
Ko se je Guzzoni vračal v pisarno, je zavil v tisto ulico.

DARILLO

Draguljar je povedal, da stane zappestnica s smaragdi 80 tisoč lir. »Prekrasen izdelek,« je rekel draguljar. »In seveda prekrasna cena,« je dodal Guzzoni ter se odpravil.
V pisarni je prosil tajnico: »Ali bi mi storili uslugo? Prav nič se ne spoznam na ženske klobuke...«
»Prav rada grem z vami,« se je razveselila tajnica. »Izbrala bom nekaj prav lepega, v Via Roma imajo nove vzorce.«
Pri izbiranju je bila tajnica na moč izbirična, saj je pomečila vse klobuke do zadnjega, preden se je odločila za klobučku podobno slamnatu reč. Ze se je Guzzoni odpravil k blagajni, da bi poravnal račun za klobuk, ko se je ustavila pred njim njegova žena.
»Tako, tako,« je pihala, »klobuke kupuješ svoji tajnici.«
»Ne, ne,« jo je hitel prepričevati, »to je povsem drugače.«
»Končno sem ti le prišla na sled. Svoji tajnici torej takole izkazuješ pozornost?«
»Lukrecija... Poslušaj, žena, moji tajnici je tudi ime Lukrecija in ima jutri god. Pravzaprav čudno, kaj??«
»Meni se ne zdi prav nič čudno,« se je jezila žena in stopala proti izhodu, zmeden mož pa je hitel za njo. Kot po naključju se je ustavila pred draguljarjevo prodajalno, tisti trenutek pa je trgovec zakoncema že zastavil pot. »Oprostite, gospod, še enkrat sem pregledal smaragde. Zappestnico bi vam dal po znatno ugodnejši ceni...«
Žena je v trenutku pozabila na jezo in nesrečo prevarane soproge: »Torej si že bil tu, možiček? Zappestnico mi nameravaš dati za god? Nikar no, saj sem se pri kosilu samo šalila.«
Zappestnica je romala iz zametne skatlice na ženino roko, Guzzoni pa je z drhtečimi rokami zapisal v svojo čekovno knjižico nakazilo za 60.000 lir.
Na poti v pisarno je šef mislil na svojo tajnico. Uboga stvarca, uslugo je hotela napraviti, da je doživela neprijeten izbruh neupravičene ljubosumnosti.
Guzzoni je stopil v pisarno. Tajnica je telefonirala, lep slamat klobuček z vezenima svilenima pomarančama pa je ležal na njeni pisalni mizi. Šef je prislunil: »Se enkrat lepa hvala, gospa Guzzoni, klobuk je zares izredno lep, naravnost prekrasen je kot darilo za god... Vse je šlo kot namaza-

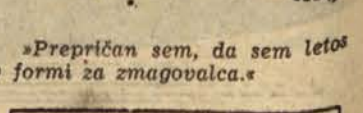
no. Da, da, zakonskim možem je treba včasih malce podkuriti, sicer prepoznajo odpravijo življenjski praznik svojih žena. Kako? Za vaš rojstni dan! Brez skrbi, se bova že spomnil česa primernega. Takoj si bom zapisala datum...«

»Vi ste torej mladi mož, ki bi rad mojo hčer?«

»Prepričan sem, da sem letos v formi za zmagovalca.«

»Aha, Mirkec si je že umil roke.«

V SINJIH GLOBINAH

61. Končno so bile priprave končane. Doktor Plavnik je ležal na trebuhu na krmi in držal v roki vrvice, na kateri je bila privezana plavajoča mina. »Biserka« je počasi zaplula proti zalivu. Težka mina je napanjala vrvice in penila vodo. »Zdaj!« je zakričal doktor. Motor je zarohnel s podvojeno silo in močan sunek mu je iztrgal konopec iz rok. »Biserka« se je nagrnila na stran in v polni vožnji zaplula v zaliv. Takoj nato je zagrmelo.

62. Ko so poskakali z »Biserke« in pohiteli na vzpetino, ki je ločila zaliv od morja, ni bilo obeh čeri nikjer več. Na njunem mestu so vodo pokrivala pene, med katerimi so plavale alge. »Poglejte!« je nenadoma vzkliknil Maks. »Dim!« Na obzorju je bilo v resnici videti tanek stebel dima. Čez čas so razočili že obrise velike tovarne ladje. Barba je namrščil čelo: »Res lepo mesto smo si izbrali. Ob paroplovnih poteh se držijo morski psi.«

63. Barba je imel prav. To sta ugotovila Maks in Danilo drugi dan dopoldne, ko sta spet prodirala v neznano vzdolž podvodnega grebena. Maks je pravkar fotografiral naselbino velikih školjk, ki so se bile zadržale v mivki na morskem dnu. Pomignil je Danilu, naj se odmakne proti desni, ker je njegovo telo motilo vidno polje pred aparatom. Zdal je čakal, da bi se voda umirila. Ko je hotel pritiskniti, je morje okoli njiju nenadoma oživilo.